

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se prezintă spre examinare proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028.

Anexă: proiectul de hotărâre și nota informativă.

Deputați în Parlament:

Carp Liliac
Boris Morcos
Zorica Veronica
Bandalac Epimif
Dasy Nantoi
Rosh Maria

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	460
"08" 12	2023
Ora	

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE

privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. – Se aprobă:

- a) Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, conform anexei nr. 1;
- b) Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, conform anexei nr. 2.

Art. 2- Monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de integritate și anticorupție pentru 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 se vor realiza prin intermediul instrumentelor prevăzute de acestea.

Art. 3. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

PROGRAMUL NAȚIONAL de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028

I. INTRODUCERE

1. Integrarea europeană este un deziderat fundamental al politicii interne și externe a Republicii Moldova și al Guvernului, având un puternic potențial de facilitare a politicii de prevenire și combatere a corupției, care se numără printre prioritățile principale.
2. Odată cu implementarea Acordului de Asociere, liberalizarea regimului de vize și integrarea treptată în piața internă a UE, are loc integrarea de facto a Republicii Moldova în spațiul politic și economic european. Iar în prezent Guvernul este dedicat întru totul obiectivului modernizării și dezvoltării Republicii Moldova, pe care îl presupune integrarea europeană. Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.112/2014, la Titlul III „Libertate, securitate și justiție”, prevede necesitatea întreprinderii unor importante reforme interne, inclusiv, prin asigurarea eficacității în lupta împotriva corupției, îndeosebi în vederea îmbunătățirii cooperării internaționale privind combaterea corupției, precum și a asigurării unei puneri în aplicare eficace a instrumentelor juridice internaționale relevante, cum ar fi Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003 (art.4 lit.e) din Acord.
3. Prevenirea și combaterea corupției, precum și promovarea integrității în sectorul public și justiție a devenit o prioritate națională și o condiționalitate pentru Republica Moldova în raport cu partenerii de dezvoltare. În acest sens, obiectivele și acțiunile privind combaterea fenomenului corupției au fost trasate în mai multe documente strategice naționale, ele corelându-se astfel, pentru a asigura realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova.
4. Programul este în concordanță cu prioritățile reflectate în Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31.10.2003 și semnată de Republica Moldova la 28.09.2004, ratificată prin Legea nr.158/2007, care angajează statele semnatare să elaboreze, să implementeze și să asigure politici anticorupție eficiente și coordonate în domeniul anticorupție, în Agenda de asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană pentru anii 2022-2027, inclusiv cu alte instrumente și acte juridice internaționale, astfel, asigurând consolidarea legislației naționale în domeniu.
5. Esența Programului reflectat se bazează pe angajamentele formulate în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, inclusiv ale obiectivelor Agendei de Dezvoltare Durabilă Moldova 2030, asigurând alinierea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare – ODD):
  - 1) ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți, precum și a indicatorilor globali, cum ar fi:

- Reducerea semnificativă a fluxurilor financiare ilicite [...] consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate (ODD16.4);
- Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele lor (ODD16.5);
- Dezvoltarea unor instituții eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile (ODD16.6);
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile (ODD16.7);
- Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale (ODD16.10).

2) ODD 5: Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor. Asigurarea caracterului transversal al egalității de gen stabilește „ancorarea documentelor de politici sectoriale pentru implementarea prezentei strategii cu principiile (interdependență, egalitate și nediscriminare, participare și abilitare, responsabilizare) și standardele privind drepturile omului și egalitatea de gen”.

6. Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” prevede că buna guvernare are un impact direct asupra furnizării de servicii de calitate și relevante. Buna guvernare stimulează impactul unui pachet de politici care sporesc transparența și eficiența guvernamentală, reduc corupția, promovează libertatea economică și fortifică incluziunea socială, cu accent pe abilitarea femeilor. În acest sens, prezentul Program se bazează pe unul dintre principiile care stă la baza implementării Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (8. Proceduri de raportare) și anume: „ancorarea documentelor de politici sectoriale pentru implementarea prezentei strategii cu principiile (interdependență, egalitate și nediscriminare, participare și abilitare, responsabilizare) și standardele privind drepturile omului și egalitatea de gen”.
7. Programul Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028 (în continuare – Program) este un document de politici publice, care urmărește stabilirea unui set de obiective și acțiuni privind buna guvernare asigurată prin consolidarea integrității instituționale la nivel național.
8. Obținerea statutului de țară candidată la Uniunea Europeană, a determinat Guvernul Republicii Moldova să inițieze și să elaboreze Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, plan care include pe segmentul: „Reforma Justiției și drepturi fundamentale” o acțiune (nr.22) ce vizează „elaborarea și aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028”. Astfel, elaborarea și implementarea responsabilă a Programului va consolida eforturile comune și va contribui la procesul de realizare a angajamentelor asumate de către Republica Moldova, odată cu acordarea titlului de țară candidată.
9. Programul este corelat cu cele 9 angajamente spre deschiderea negocierilor de aderare cu Uniunea Europeană, 4 dintre ele vizând domeniile de integritate și anticorupție, precum urmează: Finalizarea etapelor esențiale ale reformei sistemului de justiție, lansată recent, în toate instituțiile din cadrul lanțurilor de justiție și de urmărire penală, pentru a le asigura independența,

integritatea, eficiența, responsabilitatea și transparența (angajamentul 1); Îndeplinirea angajamentului de a combate corupția la toate nivelurile prin luarea de măsuri decisive în direcția unor anchete pro-active și eficiente, precum și prin obținerea unui bilanț credibil al urmărilor penale și al condamnărilor; creșterea substanțială a gradului de utilizare a recomandărilor Centrului Național Anticorupție (angajamentul 3); Implementarea angajamentului de „dezoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (angajamentul 4); Consolidarea luptei împotriva criminalității organizate, pe baza unor evaluări detaliate ale amenințărilor, a unei cooperări sporite cu partenerii regionali ai UE și internaționali și a unei mai bune coordonări a autorităților de aplicare a legii, în special, instituirea un pachet legislativ privind recuperarea activelor și un cadru cuprinzător pentru combaterea criminalității financiare și a spălării banilor (angajamentul 5).

10. Prezentul document de politici este elaborat în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice și are ca suport teoria schimbării documentului de politici publice, ideile, inițiativele, propunerile actorilor interesați și vizați de domeniul integrității și anticorupție.
11. Programul este un document de viziune strategică care urmărește creșterea bunăstării și a calității vieții cetățenilor, prin eradicarea corupției și garantarea supremației legii. Iar obiectivele propuse de către acest Program vor contribui la realizarea angajamentelor Republicii Moldova vis-a-vis de comunitatea internațională.
12. Programul și Planul de acțiuni aferent este planificat pe o perioadă de 5 ani și urmărește coeziunea dintre actorii implicați în domeniul relevant prevenirii și combaterii corupției, pentru și diminuarea fenomenului de corupție la nivel național.
13. Program a fost realizat în cadrul unui proces participativ, cu implicarea tuturor factorilor de decizie. Entitatea națională cu rol de coordonator al Programului național și a Planului de acțiuni va consulta mediul asociativ și neguvernamental, mediul academic și parteneri de dezvoltare, pentru a identifica cele mai eficiente instrumente și metode de coordonare pentru buna implementare a documentului de politici publice.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

2.1 Sinteza analitică a procesului de integritate și anticorupție

14. Corupția este recunoscută ca fiind o problemă contemporană majoră, subminând dezvoltarea socială, afectând statul de drept, perpetuând inegalitatea și sporind neîncrederea în entitățile statului. În ciuda creșterii politicilor de prevenire și combatere a fenomenului corupției în ultimele trei decenii, acesta rămâne notoriu și dificil de măsurat, iar impactul unor astfel de politici greu de evaluat.

15. Fenomenul corupției rămâne o constantă în Republica Moldova constituind o amenințare pentru democrație, echitatea socială și justiție independentă. Mai mult ca atât, fenomenul corupției afectează perspectivele Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, de promovare a obiectivelor sale de politică externă și de menținere a unei bune imagini în fața partenerilor de dezvoltare. Astfel, aria tot mai largă, complexitatea și continua diversificare a formelor de manifestare a corupției, impune necesitatea, la nivel național, identificării unei viziuni strategice complexe de intervenție în scopul diminuării incidentelor corupționale, precum și a efectelor acestora.
16. Evoluția fenomenului corupției într-un context ca cel din Republica Moldova este un exercițiu complex, atunci când există o cvasi-generală percepție a corupției într-o mare parte a vieții sociale și economiei și datorită lipsei unor date dezagregate. Dar, statisticile existente oferă o perspectivă generală a fenomenului abordat și care ar fi tendințele și domeniile necesare de intervenție.
17. Indicele de percepție a corupției (IPC) reflectă nivelul corupției din sectorul public perceput de către experți și oameni de afaceri și este calculat la o scară de la 0 (semnifică corupție totală) până la 100 (lipsă totală de corupție). În ianuarie 2023, Transparency International a lansat IPC pentru anul 2022, Republica Moldova înregistrând un scor de 39 de puncte, fiind pe locul 91 din 180 de țări incluse în clasament (pentru comparație: în anul 2021 scorul IPC a fost de 36 de puncte, Moldova fiind plasată pe locul 107 din 180 de țări).
18. Indicele de Percepție a Corupției pentru anul 2022 publicat de Transparency International demonstrează că 131 de state din cele 180 analizate nu au făcut progrese semnificative în combaterea corupției, în ultimii 10 ani, iar Republica Moldova nu este o excepție. Cu toate acestea tabelul de mai jos evidențiază o abordare și evoluție pozitivă pentru statul nostru la capitolul percepția corupției, ceea demonstrează că eforturile depuse de către entitățile publice naționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției au un impact pozitiv și necesită a fi continuate.

Tabelul 1

Republica Moldova în clasamentul IPC 2016-2022

Anii/clasament	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Scorul	30	31	33	32	34	36	39
Locul în clasament	123	122	117	120	115	105	91

Sursa: Corruption Perception Index 2022 (IPC 2022): <https://www.transparency.md/2023/01/31/3663/>

19. Indicele Integrității Publice (Index of Public Integrity – IPI) publicat în anul 2021 de Centrul European de Cercetare pentru Anticorupție și Construirea Statului (ERCAS) evaluează capacitatea unei societăți de a controla corupția și de a se asigura că resursele publice sunt

cheltuite fără practici corupte. În anul 2021 Republica Moldova a luat scor IPI de 6,28/10, la nivelul mondial 60/114, iar la nivel regional cu un scor general de 8/12.

20. Evaluarea constată că corupția în Republica Moldova este considerată o problemă gravă de majoritatea populației și agenților economici (cca 3/4 respondenți). Gravitatea fenomenului este evaluată cu 1.9 puncte de către populație și business (pe scara de 10 puncte, unde 1 = corupția în Moldova este o problemă foarte gravă, 10 = corupția în Moldova deloc nu este o problemă). Femeile apreciază în proporție mai mare corupția drept o problemă gravă (78%, comparativ cu 73% bărbați). Totodată, indicatorul integrat privind intoleranța față de corupție este în creștere de la 53% în 2017 la 57% în 2021. Această creștere, însă, se datorează agenților economici care în 2017 aveau un nivel de intoleranță de 61% față de 72% în 2021, în timp ce în rândul populației acest nivel a scăzut de la 45% la 42%.
21. Potrivit celui mai recent Barometru al Opiniei Publice (BOP), realizat în august 2023 de către Institutul de politici publice se atestă că corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor: 13.3% în 2019 și 15% în 2023.
22. Datele Barometrului de Opinii demonstrează o stagnare la capitolul încredere în organele de drept în 4 structuri analizate în ansamblu (Inspectoratul General de Poliție, Judecătoriile, Centrul Național Anticorupție și Procuratura Generală) fiind de 32.6% în anul 2019 și 24.6% în august 2023, comparativ cu nivelul de neîncredere care constituie 62.2% în 2019 și 64.8% în august 2023.
23. În conformitate cu Legea nr.1104/2002 Centrului Național Anticorupție efectuează analiza operațională și strategică a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional. Analiza strategică privind practica judiciară pe cauzele de corupție și conexe celor de corupție în baza hotărârilor judecătorești pronunțate în perioada anului 2022, elaborată în anul 2023 de către Centrul Național Anticorupție, a fost realizată în baza unui set de indicatori a hotărârilor adoptate de către instanțele de judecată, a sancțiunilor aplicate în cauzele de corupție, a categoriilor de subiecții care au săvârșit fapte de corupție, a duratei de judecare a cazurilor de corupție etc. Rezultatele analizei strategice au stabilit 209 de sentințe pronunțate de instanțele de fond din Republica Moldova în perioada anului 2022, în privința a 256 persoane, care au săvârșit în total 426 de fapte (cazuri). În 274 de cazuri, instanțele de judecată au adoptat soluții de condamnare, ponderea cărora este de aproximativ 64%, pe când în 56 de cazuri, sau peste 13% instanțele au emis soluții de achitare, iar în 96 de cazuri, sau peste 23% instanțele au dispus încetarea procesului penal.
24. Analiza strategică a demonstrat că cea mai înaltă rată a condamnărilor (79%) îi revin infracțiunilor de corupție din categoria celor grave, urmată de infracțiunile mai puțin grave (73%) și, respectiv, infracțiunile ușoare care au înregistrat cea mai scăzută rată de condamnare (12%). Pe de o parte, infracțiunile grave, mai puțin grave și ușoare comise în anul 2022 au înregistrat o rată absolută de condamnare (100%), pe când rată absolută de încetare și achitare a fost înregistrată în privința infracțiunilor ușoare comise în anii 2005-2019 și judecate în anul 2022. Printre factorii care favorizează corupția se evidențiază nivelul înalt de acceptabilitate

socială a comportamentului anticorupțional, dar și sensibilizarea redusă a agenților publici cu privire la etică și integritate.

25. O măsură de prevenire a corupției specifică Republicii Moldova este analiza nivelului de coruptibilitate a proiectelor de acte normative, ce reprezintă o măsură de control al integrității în sectorul public. Conform Rapoartelor de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru perioada 2020-2022, în adresa Centrului au parvenit spre examinare în total 3.707 proiecte de la entitățile publice, fiind întocmite 2.232 de rapoarte de expertiză anticorupție și expediate 1.480 de avize asupra proiectelor de acte normative. Efectuând evaluarea în fond a proiectelor supuse expertizei au fost identificați, în anul 2022, 2.555 de factori de corupție, mai puțin cu 132 factori de corupție identificați în perioada 2021 și cu 838 mai puțin pentru perioada 2020. Totodată, din totalul recomandărilor înaintate în rapoartele de expertiză anticorupție de către experții Centrului, au fost acceptate de autorii proiectelor circa 59% în anul 2022, comparativ cu 50% în anul 2021 și 71% în anul 2020.
26. Un alt instrument pro-activ de prevenire a manifestărilor de corupție în activitatea entităților publice reprezintă evaluarea integrității instituționale, prin identificarea riscurilor de corupție și de analiză a factorilor care le generează, precum și oferirea recomandărilor de înlăturare a acestora. Conform Raportului de activitate al CNA pentru anul 2022, evaluarea integrității instituționale a fost realizată în privința a 8 entități publice și în cazul a 3 entități publice procesul de evaluare fiind în derulare.
27. Pe segmentul educației anticorupție unde au fost implicați toți factorii interesați, în anul 2022 au fost organizate circa 439 de activități de educare și campanii de sensibilizare în domeniile integrității și anticorupție, mai mult cu 194 de activități organizate în perioada anului 2021, în cadrul cărora au participat 17.746 de persoane, comparativ cu 8.450 de persoane instruite în anul 2021.

Tabelul 2

Activități de educare și sensibilizare în domeniul integrității și anticorupție

2021			2022		
participanți		activități de instruire și sensibilizare	participanți		activități de instruire și sensibilizare
agenți publici	7.419	226	agenți publici	15.242	402
elevi și studenți	678	5 instruirii (+2 instruirii în comun cu direcțiile de învățământ)	elevi și studenți	2.354	34
sectorul privat	176	2 instruirii (+5 instruirii în comun cu APL)	sectorul privat	150	3

alte categorii	177	2 instruirii (+5 instruirii în comun cu APL/ direcțiile de învățământ)	alte categorii	-	-
Total	8.450	245	Total	17.746	439

Sursa: Rapoartul de activitate al Centrului Național Anticorupție

Acest fapt argumentează necesitatea și în continuare de aplicare a măsurilor de intervenție strategică pe aspectul sus-vizat și de fortificare a climatului de integritate în sectorul public.

28. Procesul de implementare a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (2017-2023) a asigurat obținerea unor progrese pe domeniile: a) instituirea și promovarea climatului de integritate instituțională la nivel central și local prin prisma politicilor de integritate prevăzute de Legea integrității nr.82/2017; b) consolidarea sistemului național de integritate prin instituirea cadrului legal privind protecția avertizorilor de integritate, în sectorul public, ulterior extins și în privat; c) acordarea Avocatului Poporului a competenței de protecție a avertizorilor de integritate, în baza recomandărilor din Avizul Comisiei de la Veneția și potrivit Principiilor de la Paris; d) dezvoltarea în cadrul Comisiei Electorale Centrale a unui sistem informațional privind controlul financiar al partidelor politice și a campaniilor electorale; e) elaborarea și promovarea unui Cod de etică - model în afaceri etc.

2.2 Analiza acțiunilor nerealizate în temeiul documentelor de politici anterioare în domeniul anticorupție

29. Implementarea Strategiei vizate a înregistrat îmbunătățiri considerabile în dezvoltarea și aplicarea instrumentelor de integritate instituțională, fapt ce argumentează necesitatea promovării continue și în viitoarele documente de politici. Promovarea continuă a celor 14 politici de integritate au demonstrat în timp că este un exercițiu eficient care disciplinează și educă în spiritul integrității agenții publici, în special ținând cont de tendințele fluctuației majore a resurselor umane din sectorul public.
30. Aprecierea nivelului de realizare a obiectivelor stabilite de SNIA trebuie interconectată/corelată cu nivelul de asumare și implementare a acțiunilor agreeate în comun de către autoritățile implementatoare. Astfel, în procesul de monitorizare și evaluare a acțiunilor incluse în Planurile de acțiuni al SNIA (2017-2023) au fost evidențiate o serie de acțiuni calificate drept „parțial realizate” și „nerealizate” sau aflate în incertitudine de a fi stabilit gradul de realizare. Astfel, printre acțiunile restante care au fost reflectate și abordate detaliat în ultimul Raport de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017–2023 (pentru semestrul I 2023) se remarcă:

- a) ***Constituirea în Republica Moldova a instanțelor sau a completelor specializate de judecători pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție.*** O măsură intens promovată de SNIA însă ne fiind realizată până în prezent. În acest sens, Raportul de evaluare și monitorizarea a implementării SNIA (pentru semestrul I 2023) specifică expres că „În procesul de reformă a sistemului anticorupție din Ucraina, astfel de instituții au fost constituite, inițiativa fiind avizată și de Comisia de la Veneția. Totodată, acțiunea a fost anterior încurajată de Curtea Supremă de Justiție, însă progrese nu au fost realizate, în acest context, instituirea instanțelor/completelor specializate și asigurarea acestora cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente rămân a fi angajamente nerealizate”.
  - b) ***Adoptarea normelor de etică și conduită profesională a deputaților*** nu au fost până în prezent adoptate și implementate în cadrul legislativului, ori stabilirea și realizarea acestora vor contribui la consolidarea încrederii populației în baza angajamentului, astfel declarat de a coordona activitatea membrilor Parlamentului în mod primar întru servirea interesului public cu respectarea principiilor de integritate. Este important de atenționat că Grupul de State Contra Corupției (GRECO), evidențiază în cadrul runde a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor Parlamentului, judecătorilor și procurorilor, că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rândul parlamentarilor.
  - c) În perioada de implementare a Strategiei la fel nu s-a reușit ***crearea unei platforme electronice a Guvernului, are ca obiectiv primar facilitarea procesului de creație legislativă*** și cuprinderea traseului unui proiect de act normativ la toate etapele procesului legislativ concentrate într-un singur sistem - accesibil subiecților implicați în procesul legislativ, inclusiv a publicului.
  - d) ***Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale.***
31. Într-un alt raport alternativ privind evaluarea SNIA 2017-2020 și al Planului de acțiuni elaborat în 2022 de către un grup de experți din cadrul Centrului de analiză și prevenire a corupției (CAPC), s-a evidențiat de asemenea că:
- Instrumentele concepute să eficientizeze și să contribuie la sporirea integrității în rândul procurorilor și judecătorilor nu au fost integral aplicate. Instrumentele de monitorizare a stilului de viață și de testare la poligraf la accederea în funcție rămân a fi insuficient aplicate.
  - Sancțiunile aplicate demonstrează că acestea nu asigură efectul descurajator, datorită lipsei caracterului disuasiv al lor, a celerității, precum și din motivul aplicării extrem de rare a sancțiunilor complementare de privare de dreptul de a ocupa o funcție publică, precum și de recuperare a prejudiciilor.
  - Investigarea și sancționarea încălcării regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a cazurilor de corupere a alegătorilor nu se regăsește în statistica organelor de drept.

- Lipsa unui raport public anual de analiză a indicatorilor rentabilității întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală denotă lipsă de transparență și creează dificultăți pentru monitorizarea de către societatea civilă.
32. Constatările din Rapoartele de evaluare a implementării Strategiei, precum și bunele practici din SNIA (în special privind stabilirea climatului de integritate instituțională) au contribuit, inclusiv la formularea noilor priorități în cadrul Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru următorii 5 ani.
  33. Consolidarea integrității în sectorul public central și local, asigurat prin cultivarea climatului de toleranță zero la corupție prin sporirea controlului asupra responsabilității, transparenței și rezistenței față de riscurile de corupție a agenților publici (adică prin promovarea continue a celor 14 politici de integritate în mod constant), rămâne o prioritate națională care va garanta un exercițiu de durată și va consolida spiritul de responsabilitate socială și etică profesională. Din practica internațională s-a demonstrat că subiectele precum: etica și deontologia profesională; respectarea regimului juridic al conflictelor de interese; respectarea regimului juridic al cadourilor; neadmiterea favoritismului etc., sunt și trebuie evaluate periodic, actualizate și promovate în timp pentru a deveni instrumente bine cunoscute sub aspect procedural de către angajații din sistemul public și nu doar. Drept exemplu a eficienței promovării continue a politicilor de integritate servesc constatările din „Studiului de evaluare a impactului Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție” din 2021, realizat de către Centru de Analize și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice (CIVIS) care prezintă următoarele date: „Aproximativ 4 din 5 respondenți (83% față de 77% în 2017) consideră corect că agentul public este obligat să declare întotdeauna un conflict de interese. Această opinie a fost exprimată prioritar de bărbați (89% față de 79% femei), persoanele cu vârsta mai mică de 51 ani, cu nivel înalt de studii, din mediul urban [...] Analiza aprofundată atestă un nivel înalt de cunoaștere a situațiilor legale/ilegale sau corecte/incorecte privind Respectarea regimului cadourilor. Valoarea indicatorului integrat arată că 73% din agenți publici (la același nivel cu 2017) au oferit răspunsuri corecte la toate situațiile posibile de corupție în procesul de respectare a regimului cadourilor [...]”.

Prin urmare, se impune necesitatea continuării promovării active a politicilor de integritate instituțională la nivel național pentru a asigura o guvernare deschisă, transparentă și conștientă de rolul său în coraport cu cetățenii. Suplimentar, prezentul Program a preluat problematica asigurării transparenței în procesul de finanțare partidelor politice pentru a fi abordată în continuare, precum și se apreciază importanța constituirii în Republica Moldova a instanțelor specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și fortificarea sistemului justiției.

III. STANDARDE INTERNAȚIONALE ȘI EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

34. La elaborarea acestui document de politici au fost luate în considerare și angajamentele Republicii Moldova la convențiile la care este parte, precum și alinierea cu standardele pe care acestea le declară, cum ar fi: Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției (Legea nr.158 din 06.07.2007 pentru ratificarea Convenției ONU împotriva corupției); Convențiile Consiliului Europei (Legea nr. 428/2003 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția; Legea nr. 157/2007 pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția penală privind corupția; Legea nr. 542/2003 pentru ratificarea Convenției civile privind corupția), precum și rezoluțiile Comitetului de miniștri (Rezoluția (97) 24 a Comitetului de Miniștri privind cele 20 de principii directe pentru lupta împotriva corupției; Recomandarea R (2000) 10 a Comitetului de Miniștri pentru statele membre privind codurile de conduită pentru funcționarii publici; Recomandările în temeiul evaluărilor și monitorizărilor formulate de Grupul Țărilor Împotriva Corupției (GRECO).
35. Totodată, în procesul de analiză și cercetare a celor mai bune practici din domeniul politicilor anticorupție, au fost identificate mai mult exemple de bune practici ale statelor Bulgaria, Croația, Estonia, Lituania și România. Toate țările notate au dezvoltat strategii sau planuri de acțiune care să ghideze eforturile lor în lupta împotriva corupției. Aceste documente oferă un cadru clar și direcții specifice pentru consolidarea integrității, creșterea transparenței și combaterea corupției pe diverse dimensiuni. Astfel, o tendință evidentă în toate statele constă în consolidarea cadrului instituțional și normativ necesar pentru prevenirea și combaterea corupției. Aceasta include fortificarea organelor și unităților anticorupție, precum și îmbunătățirea capacității administrative și a sistemelor de supraveghere și sancționare. O altă tendință se evidențiază în importanța creșterii transparenței și deschiderii în activitatea autorităților publice. Aceasta implică asigurarea accesului la informații, publicarea datelor relevante și promovarea unei culturi de transparență în instituțiile publice și în procesul achizițiilor publice.
36. În majoritatea documentelor de politici analizate un accent deosebit este pus pe conștientizarea publicului cu privire la corupție și implicarea societății civile în eforturile de prevenire și combatere a corupției. Aceasta include campanii de informare, educație anticorupție și implicarea organizațiilor neguvernamentale și a cetățenilor în monitorizarea și raportarea actelor de corupție.
37. La fel, din practica statelor din regiune se evidențiază importanța cooperării internaționale și asumării recomandărilor și evaluărilor organismelor internaționale precum GRECO (Grupul statelor împotriva Corupției) și OECD/ANC (Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică/Rețeaua Anticorupție). Această abordare strategică demonstrează dorința de a se alinia cu standardele și practicile internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției. Iar, tendințele comune subliniază angajamentul țărilor în promovarea bunei guvernări, transparenței și integrității în administrația publică și combaterea corupției. Astfel, la elaborarea Programului național s-a luat în considerație angajamentele GRECO (Grupul statelor împotriva Corupției) la care Republica Moldova s-a aliniat, precum și recomandările formulate în temeiul ultimelor evaluări efectuate de către grupul GRECO și a exercițiilor de evaluare OECD/ANC).

38. Deopotrivă, obiectivele Programului au fost aliniate cu alte documente de politici sectoriale cu referire la domeniul integrității și anticorupție, cum ar fi: Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025; Programul Național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023-2027 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului; Strategia Națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025 și Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026.

IV. SCOPUL PROGRAMULUI ȘI OBIECTIVE GENERALE

39. Programul Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028 reprezintă o continuare a proceselor lansate și implementate anterior de către Strategia Național de Integritate și Anticorupție 2017-2023 (SNIA), care a fost un document de politici anticorupție important în diminuarea fenomenului de corupție cu o abordare complexă și multi-dimensională. Trebuie de remarcat faptul că SNIA a servit drept bază în instituirea și promovarea climatului de integritate la toate nivelele, la fel acest document de politici național a pus bazele procesului de recuperare a bunurilor infracționale și nu doar. Astfel, chiar dacă elaborarea unui asemenea document de politici nu este un exercițiu nou pentru autorități, în prealabil se impune analiza situației curente. O astfel de analiză implică o abordare multilaterală și extinsă, inclusiv, dar fără a se limita la: analiza economico-politică, sondajele de opinie publică sau studii analitice. Totodată, rămâne a fi esențială analiza implementării documentelor de politici anterioare pentru a determina ce a funcționat și ce a funcționat mai puțin, care au fost dificultățile în implementare și astfel a seta direcțiile și prioritățile de intervenție ulterioare.
40. Programul național de integritate și anticorupție pentru perioada 2024-2028 își propune drept scop: *diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat*, acesta fiind atins prin setarea celor 4 obiectivele generale.
41. Pentru a fi atins scopul declarat este necesară o asumare managerială și angajare conștientă a tuturor subiecților responsabili de realizarea măsurilor strategice incluse în Planul de acțiuni anexă la Program. Angajamentul colectiv în vederea implementării Programului, după cum s-a menționat și anterior, derivă din obiectivele Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, precum și din Planul individual de acțiuni al parteneriatului Republica Moldova – NATO, pentru anii 2022-2023 (Hotărârea de Guvern nr.26/2022).
42. **Obiectivul general 1: Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public.** Potrivit OECD, integritatea publică se referă la conformarea și respectarea deplină a unui ansamblu de valori, principii și norme etice comune în vederea apărării și prioritizării interesului public în raport cu interesele private, în sectorul public. Republica Moldova a depus eforturi considerabile în vederea consolidării integrității publice prin adoptarea unor acte normative esențiale cu referire la asigurarea integrității, datele empirice totuși arată că corupția

este un fenomen care este înrădăcinat suficient de puternic în viața politică și socială, afectând considerabil calitatea nivelului de trai. Dincolo de mecanismele legale existente, acest aspect merită a fi abordat în mod constant până la alinierea la toate standardele de integritate în sectorul public.

43. Datele statistice denotă că sistemul național de integritate nu este pe departe unul perfect, iar măsurile în acest domeniu (sporirea integrității publice) trebuie să fie promovate în mod continuu și concomitent cu alte măsuri de combatere a corupției, dar este esențială și stimularea/motivația financiară a angajatului public. Astfel, prezentul Program menține abordarea aplicată de Strategia anterioară, de a consolida sistemul național de prevenire a corupției, prin formarea unei culturi a integrității în sistemul public. Iar pentru a atinge obiectivul general I se propune 4 direcții de abordare:

I) Consolidarea climatului de integritate în sectorul public, cu accent pe funcția publică dar nu limitându-se la aceasta;

II) Asigurarea unei Guvernări deschise, inclusiv prin asigurarea transparenței în procesul decizional, care este un aspect important pentru îmbunătățirea sistemului național de integritate. De asemenea, acest capitol conține măsuri privind examinarea necesității stabilirii unor funcții în sistemul public care să acorde în mod constant consiliere în domeniul de integritate în cadrul entităților publice. Un alt scop propus la acest obiectiv rezidă în examinarea necesității reglementării activității de lobby, cu angajarea modificării/adoptării unui cadru normativ în cazul în care studiile demonstrează necesitatea dată. Se atenționează că aceasta este una din recomandările GRECO ce vizează integritatea Instituției Parlamentare, alături de necesitatea și importanța adoptării unui Cod de etică al deputaților (măsură care este reflectată în Planul de acțiuni al Programului).

III) Gestionarea patrimoniului public în mod responsabil, care cuprinde inclusiv măsuri privind sporirea transparenței și eficientizarea procesului de efectuare a achizițiilor publice, acest domeniu fiind unul vulnerabil corupției.

IV) O altă prioritate constă în consolidarea climatului de integritate politică, prin asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, eticii și integrității profesionale a persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică, iar responsabilitatea pentru cultivarea integrității politice aparține concurenților electorali, partidelor politice și persoanelor care dețin funcții politice. Astfel, reducerea corupției în procesul electoral, reprezintă unul din obiectivele strategice iar acțiunile propuse în Planul de Acțiuni al Programului au fost stabilite ca urmare a problematicilor evidențiate inclusiv în cadrul „Conferința regională privind banii în politică 2023” organizat în Republica Moldova de către Comisia Electorală Centrală, precum și din recomandările experților expuse în diverse rapoarte de monitorizare a activității partidelor politice (precum: Raportul de monitorizare „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova”, Retrospectiva anului 2022, prezentat de către Asociația Promo-Lex).

44. În acest sens, Obiectivul general I propune următoarele obiective specifice:

Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate.

Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în 2028.

Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028.

Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral.

45. **Indicatorul de impact** sub forma unei creșteri procentuale de cetățeni care consideră că sectorul public nu este corupt. O creștere planificată a încrederii cetățenilor ar indica că obiectivele și măsurile pentru consolidarea integrității sectorului public au fost implementate în mod corespunzător conform indicatorilor de progres stabiliți. Monitorizarea acestei percepții poate oferi informații valoroase cu privire la eficacitatea politicilor și acțiunilor adoptate pentru a promova transparența, responsabilitatea și etica în sectorul public.
46. **Obiectivul general 2: Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție.**
Combaterea corupției este un proces de lungă durată. Acest fenomen nu poate fi înlăturat doar prin adoptarea unui document de politici în domeniu, însă poate fi și trebuie diminuat printr-un control riguros în corelație cu politici bine stabilite, prin aplicarea eficientă a măsurilor de prevenire, care să vizeze factorii criminogeni și înlăturarea condițiilor care generează corupția, precum și prin depistarea nemijlocită a actelor de corupție, judecarea și sancționarea actelor de corupției în condițiile legislației în vigoare.
47. Obiectivul privind eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a actelor de corupție, precum și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție poate fi atins prin acțiuni consistente de capacitate a organelor de urmărire penală, asigurarea instruirilor și a schimbului de experiență în examinarea dosarelor complexe de corupție, consolidarea integrității instituțiilor din sectorul justiției, precum și prin schimbul de experiență și dezvoltarea cooperării în domeniul integrității și anticorupție etc.
48. Măsurile propuse vin să susțină reformele și angajamentele în domeniul combaterii și prevenirii corupției asumate de către Republica Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană, în special prin acțiuni de:
- consolidare a capacităților operaționale și în materie de resurse umane ale agențiilor anticorupție,
  - instituire a instanțelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției;
  - asigurare a funcționării mecanismului de monitorizare a persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public;
  - dezvoltare a cooperării inter-instituționale între entitățile responsabile de investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție;

- eficientizare a activității de recuperare, confiscare și reutilizare socială a bunurilor infracționale confiscate, în vederea eficientizării mecanismului de recuperare efectivă a bunurilor infracționale;
  - dezvoltare continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.
49. **Obiectivul general 2** declarat poate fi atins prin realizarea sectorială și responsabilă de către actorii implicați. Astfel, măsurile propuse la acest obiectiv sunt grupate în următoarele obiective specifice:
- Obiectivul specific 2.1.* Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției până în anul 2028.
- Obiectivul specific 2.2.* Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție.
- Obiectivul specific 2.3.* Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026.
- Obiectivul specific 2.4.* Consolidarea integrității până în anul 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție.
- Obiectivul specific 2.5.* Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.
50. **Indicatorul de impact:** creșterea procentuală a cazurilor de corupție trimise în judecată și cu sentințe de condamnare (dezagregat după nivelul corupției mare, sistemice și mică, precum și după instituția de investigare). Astfel, acest indicator s-ar referi la procentul de cazuri de corupție în care s-au pronunțat sentințe de condamnare care trebuie să fie evident în creștere anuală.
51. **Obiectivul general 3: Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.**
 Chiar dacă corupția în Republica Moldova este percepută un fenomen caracteristic domeniului public, cert este că acest fenomen afectează și sectorul privat în egală măsură având un impact negativ asupra dezvoltării economice a Republicii Moldova. În acest sens, se atestă în ultimii ani o abordare sistematică în ceea ce privește relansarea, liberalizarea și modernizarea economiei naționale și chiar s-au înregistrat reușite considerabile. Astfel, se impune necesitatea unor intervenții pe aspectul de transparentizare, de sporire a responsabilității și integrității în sectorul vizat prin măsuri complementare având ca scop final susținerea prin diminuarea diminuarea actelor de corupție în sectorul privat.
52. Se atenționează că costurile corupției sunt extrem de mari în sectorul privat, afectând calitatea bunurilor și serviciilor furnizate populației, competitivitatea și regulile economiei de piață, procesul investițional și bugetul public național.
53. Subsidiar, un alt factor decizional care a determinat includerea acestui obiectiv general a servit direcțiile de politici și intervenții prioritare, expres enunțate în Strategia națională de dezvoltare "Moldova Europeană 2030", adoptată prin Legea nr. 315/2022 care prevede drept obiectiv: „1)

Îmbunătățirea cadrului legal și asigurarea procedurilor de control pentru transparentizarea procesului de achiziții la întreprinderile de stat (O1.1–O1.3, O7.1, O8.3) și 2) Promovarea integrității în sectorul privat, inclusiv prin facilitarea preluării de către companii (dar și de instituțiile publice) a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001 (O1.2, O1.3);

- „Reducerea corupției în alocarea subvențiilor prin automatizarea și anonimizarea procesului de evaluare inițială a dosarelor (O1.1–O1.3, O7.1, O8.3). Prin urmare, prezentul Program își propune măsuri de consolidare a integrității sectorului privat, inclusiv a celui cu capital integral sau majoritar de stat, fapt ce va contribui la realizarea măsurilor strategice asumate de către Republica Moldova, precum și va consolida angajamentele internaționale la care suntem aliniați.

54. Acest obiectiv general înglobează acțiuni dedicate entităților cu capital integral sau majoritar de stat (întreprinderile de stat și municipale). Deși, au fost demarate mai multe proceduri de evaluare a riscurilor de corupție în activitatea întreprinderilor de stat și municipale, s-a constatat că acest sector este unul vulnerabil, cu un risc sporit de corupție și necompetitiv din cauza a mai multor factori: cadrul normativ defectuos și interpretabil, tergiversarea procesului de implementare a politicilor de integritate instituțională, deciziile neconforme ale fondatorilor etc.
55. Totodată, obiectivul general 3 își propune consolidarea politicii de integritate în sectorul privat, în acest sens, art.37 din Legea integrității nr.82/2017 stabilește expres că „(1) Climatul de integritate a mediului de afaceri în relațiile cu sectorul public se cultivă prin: a) respectarea procedurilor de achiziție publică; b) respectarea limitărilor de publicitate stabilite pentru agenții publici; c) respectarea restricțiilor și limitărilor stabilite pentru foștii agenți publici; d) respectarea normelor de etică a afacerilor; e) implementarea sistemelor de control intern; f) transparența acționariatului, fondatorilor, administratorilor și beneficiarilor efectivi ai organizațiilor comerciale; g) transparența afacerilor sectorului privat cu statul. (2) Responsabilitatea pentru cultivarea climatului de integritate a mediului de afaceri revine administrației organizațiilor comerciale”. Prin urmare, acțiunile propuse vizează asigurarea eticii și transparenței în mediul de afaceri.
56. Obiectivul general 3 propune acțiuni grupate conform următoarelor obiective specifice:
- Obiectivul specific 3.1.* Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.
- Obiectivul specific 3.2.* Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.
- Obiectivul specific 3.3.* Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.

Indicatorii de impact atribuiți acestui obiectiv rezidă în reducerea incidentelor legate de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, care indică că politicile statului și măsurile luate pentru a promova integritatea și a combate corupția au un impact pozitiv asupra comportamentului și practicilor din mediul de afaceri.

Prin monitorizarea și evaluarea acestor incidente, autoritățile vor evalua eficacitatea politicilor adoptate și vor identifica eventualele domenii în care trebuie să se concentreze eforturile pentru a asigura un mediu de afaceri etic și transparent.

57. Obiectivul general 4: Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.

58. Educația civică și informarea constantă/adecvată reprezintă o latură importantă a dezvoltării spiritului intoleranței față de corupției și prevenirii fenomenului corupției în orice stat, iar Republica Moldova nu este o excepție. De-a lungul timpului organele de prevenire și combatere a corupției (în special, Centrul Național Anticorupție, care are o experiență în ce privește promovarea măsurilor de prevenire a corupției în colaborare reprezentanții societății civile și partenerii de dezvoltare) au elaborat și au pus în practică mai multe programe de educare și informare a societății vis-a-vis de fenomenul corupției și măsurile de consolidare a integrității instituționale. Cu regret percepția populației despre răspândirea fenomenului corupției rămâne mare, ceea ce alimentează în continuare neîncrederea în autoritățile statului și impune elaborarea unor măsuri strategice ce vor contribui la diminuarea acestui fenomen.

59. Tratarea corupției prin metode de combatere poate îmbunătăți percepția generală a populației, însă nu va reduce total acest fenomen. În acest sens, măsurile de prevenire, informare și educare socială în spiritul integrității sunt esențiale pentru a reduce corupția activă și nu doar.

Potrivit Indicele Percepției Corupției pentru anul 2022 (IPC 2022) lansat de Transparency International, Republica Moldova a înregistrat un scor de 39 de puncte, situându-se pe locul 91 din 180 țări incluse în clasament (pentru comparație: scorul IPC 2021 a fost de 36 puncte, Moldova fiind pe locul 107 din 180 țări). Pentru a ieși din acest cerc vicios, se impune desfășurarea unui set de măsuri care au drept scop cultivarea intoleranței în rândul populației față de fenomenul corupției, precum și oferirea unor soluții în ceea ce privește mecanismele de denunțare a actelor de corupție. Astfel, ca fiecare cetățean să cunoască care sunt metodele de a denunța actele de corupție fie în mod deschis sau anonim (protejându-se identitatea).

60. Astfel, obiectul general 4 își propune următoarele obiective specifice:

Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației;

Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni.

61. *Indicatori de impact* care vor oferi o perspectivă în atingerea Obiectivului general sunt: 1) creșterea procentuală a cetățenilor care declară că corupția nu este acceptabilă și se opună acestui fenomen, 2) creșterea numărului de denunțare a actelor de corupție și a celor conexe corupției.

62. Analiza datelor dezagregate poate oferi claritate asupra modului în care percepția și atitudinile variază în funcție de diverși factori, precum genul, vârsta, ocupația, mediul urban sau rural.

Aceste date pot oferi informații utile pentru dezvoltarea unor noi documente de politici și campanii de conștientizare și mobilizare socială împotriva actelor de corupției.

V. IMPACTUL

63. Întru atingerea scopului și obiectivelor stabilite în Program, autoritățile trebuie să aibă o abordare strategică consecventă, precum și resursele tehnico-financiare și umane planificate și alocate pentru acest sector reprezintă o pilon de bază în garantarea unei implementări reușite al măsurilor propuse de Program și Planul de acțiuni.
64. Obiectivele generale au fost stabilite reieșind dintr-o analiză per ansamblu a tendințelor pe termen mediu și lung a fenomenului corupției din societatea noastră, a problemelor ce perpetuează și creează riscuri ridicate de coruptibilitate.
65. Programul își propune să aibă un impact măsurabil a tuturor progreselor înregistrate și raportate de către entitățile publice responsabile de implementarea Programului. Beneficiarii prioritari și finali ai Programului sunt cetățenii Republicii Moldova, precum și cetățenii străinii sau refugiați cu drept de ședere temporar sau cu domiciliu permanent, precum și persoanele juridice care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova.
66. Atunci când sunt abordate efectele fenomenului corupției, grupul țintă nu poate fi determinat doar dintr-o anumită categorie de persoane. Or, corupția afectează nu doar subiectul direct asupra căruia se răsfrâng primele efecte, dar populația în general care își creează percepțiile din experiența celor apropiați precum și din ce se comunică în mediul social și mass-media. În acest sens, sunt încurajate și susținuți evaluările alternative privind gradul de implementare a acțiunilor stabilite în Planul de acțiuni al Programului. Orice evaluare efectuată de către alți actori decât cei identificați direct în prezentul document de politici drept responsabili de procesul de monitorizare și evaluare a implementării Programului va acorda un plus valoare la necesitățile de intervenție, precum și revizuirea anumitor priorități/direcții pe parcursul realizării PNIA. În acest sens, se declară extrem de important rolul societății civile în procesul de monitorizarea al gradului de implementare a Programului, precum și prezentarea unor sondaje/date/evaluări privind nivelul de percepție a fenomenului corupție în societatea noastră. Acest mecanism sporește gradul de transparență a prevenirii și combaterii corupției la nivel național, precum și determină părțile vulnerabile ale societății la actele de corupție.
67. Indicatorii de impact și rezultat conform obiectivelor descrise în Program sunt redată în tabelul de mai jos:

Tabelul 3

Indicatori de impact al politicii publice

Obiectivul general 1. Implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public

Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în anul 2028, prin realizarea eficientă și conștientă a standardelor de integritate.

Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în 2028.

Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă până în anul 2028 a patrimoniului public până în 2028.

Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral.

Indicatori de impact:

- ponderea funcționarilor publici instruiți cu privire politicile de integritate profesională (dezagregat pe entități publice) până în anul 2028, în %;
- ponderea funcționarilor publici care respectă standardele de integritate instituțională până în anul 2028, în %;
- cel puțin 70 % din funcționarii publici au depus declarația de avere și interese personale fără discrepanțe între active și cheltuieli;
- cel puțin 90 % de entități cu politici și proceduri stabilite de raportare și protecție a avertizorilor de integritate;
- ponderea entităților publice mai eficiente și transparente la toate nivelurile, în %;
- ponderea cetățenilor și a mediului de afaceri care susțin că achizițiile publice sunt efectuate în mod transparent, în %;
- majorarea nivelului de încredere a cetățenilor cu până la 20%, într-un proces electoral transparent și lipsit de corupție, până în anul 2028.

Ținta ce urmează a fi atinsă:

- creșterea încrederii cetățenilor în sectorul public cu 7% până în anul 2026;
- creșterea încrederii cetățenilor în sectorul public cu 15% până în anul 2028.

Obiectivul general 2. Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție.

Obiectivul specific 2.1. Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției, până în anul 2028.

Obiectivul specific 2.2. Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție.

Obiectivul specific 2.3. Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026.

Obiectivul specific 2.4 Consolidarea integrității până în anul 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție.

Obiectivul specific 2.5 Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.

Indicatori de impact:

- ponderea entităților publice supuse evaluării integrității instituționale anual în creștere, în % până în 2028;
- ponderea dosarelor de corupție investigate de către CNA și Procuratura Anticorupție, cu transmiterea acestora în instanța de judecată, numărul dosarelor finalizate în creștere până în 2028.
- ponderea infracțiunilor de corupție cu sentințe de condamnare (dezagregat după corupția: mare, mică, sistemică);
- ponderea infracțiunilor de corupție (dezagregat după corupția: mare, mică, sistemică) examinate de către instanța de judecată specializată pe examinarea dosarelor de corupție și conexe corupției, în % până în 2028.
- ponderea cetățenilor și a mediului de afaceri care consideră că nu există corupție în instituțiile din sectorul justiției (dezagregat după gen, tip de instituție), % până în 2028;
- creșterea numărului % de investigații a infracțiunilor de corupție și conexe corupției complexe și transfrontaliere (inclusiv, creșterea numărului de delegații privind recuperarea bunurilor infracționale), până în 2028;
- valoarea asistenței financiare și tehnice externe privind consolidarea capacităților de prevenire și combatere a corupției și consolidarea climatului de integritate la nivel național în creștere până în 2028;

Ținta ce urmează a fi atinsă:

- creștere de 10% a cazurilor de corupție cu sentințe de condamnare până în anul 2026;
- creștere de 25% a cazurilor de corupție cu sentințe de condamnare până în anul 2028.

Obiectivul general 3. Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusive în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat

Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.3 Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.

Indicatori de impact:

- climatul integrității în mediul de afaceri îmbunătățit, până în anul 2028;

- reducerea numărului incidentelor de corupție și cele conexe corupției în sectorul privat, conform sondajelor publice până în 2028;
- ponderea cazurilor de corupție și abuzurilor în alocarea ajutoarelor de stat, %.
- mecanismul de acordare a ajutoarelor de stat/subvențiilor în agricultură mai transparent, până în 2028.

Ținta ce urmează a fi atinsă:

- 70% din entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, cu un grad sporit de transparență până în anul 2028;
- 25% de incidente legate de corupție în sectorul privat reduse, până în anul 2028.

Obiectivul general 4. Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.

Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației.

Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni.

Indicatori de impact:

- ponderea cetățenilor care declară că corupția nu este acceptabilă, în scădere % până în 2028;
- ponderea cetățenilor care sunt pregătiți să se opună corupției prin denunțare, în creștere % până în 2028;
- ponderea cetățenilor informați în vederea unei mai bune înțelegerii a consecințelor corupției și cultivării intoleranței față de acest fenomen, în creștere % până în 2028.
- majorarea % a raportărilor actelor de corupție cele conexe corupției și a practicile ilegale până în 2028;
- ponderea dosarelor penale de corupție intentate în baza plângerilor și denunțurilor, în % până în 2028.

Ținta ce urmează a fi atinsă :

- Percepția cetățenilor față de fenomenul corupției îmbunătățită cu 7% până în anul 2026;
- Percepția cetățenilor față de fenomenul corupției îmbunătățită cu 15% până în anul 2028.

68. Impactul Programului poate fi monitorizat în baza indicatorilor de monitorizare expuși în Planul de acțiuni a Programului pentru fiecare acțiune planificată, precum și la nivel de obiective generale, după cum urmează:

- **Sanționarea eficientă a actelor de corupție.** Sanționarea acțiunilor de corupție nu e neapărat un scop în sine, dar cu siguranță este un indicator relevant pentru combaterea fenomenului corupției și a stabilirii unei echități sociale. Atunci când sunt investigate cauzele de corupție, este firesc ca acestea să fie finalizate prin aplicarea unor măsuri de constrângere corespunzătoare faptei săvârșite și a prejudiciului cauzat. Motiv pentru care procentul din cauzele cu sentințe de condamnare este un indicator de impact pentru a aprecia în ce măsură cauzele investigate sunt în mod corespunzător instrumentate de către organele de drept și probele just apreciate în instanța de judecată. Acest indicator va permite să fie analizată în mod obiectiv eficiența organelor de urmărire penală în investigarea cauzelor de corupție, precum și obiectivitatea judecării cazului în instanța de judecată în strictă conformitate cu legislația penală.
- **Reducerea percepției de corupție față de sectorul public.** Un indicator care ar oferi o perspectivă clară dacă acțiunile întreprinse de entitățile publice prin angajamentul de realizare a măsurilor strategice propuse de PNIA, au efect, va prezenta urcarea în clasamentul cel puțin al Indicelui de percepție a corupției (IPC) realizat de Transparency International. Orice rezultat al acestui indice va oferi un mesaj clar asupra efectelor măsurilor întreprinse. IPC este un indice, care se bazează pe datele privind corupția preluate și analizate din sondajele specializate efectuate de mai multe instituții repute. Indicatori relevanți ar fi și indicatorii de guvernanta a Băncii Mondiale ce reprezintă o serie de măsurători utilizate pentru a evalua performanța guvernantei în diferite țări, iar unul din componente este controlul corupției ce măsoară gradul de corupție în sectorul public și în societate în general.
Un alt indicator ar fi WJP Rule of Law Index. Acest indice analizează o serie de domenii-cheie legate de statul de drept, cum ar fi drepturile fundamentale, ordinea și securitatea publică, justiția penală, justiția civilă, guvernanta deschisă și corectitudinea proceselor administrative. Indicatorul corupției este o componentă a WJP Rule of Law Index și măsoară gradul de corupție într-o țară. Acesta se bazează pe date și percepții colectate de la cetățeni din acea țară și analizează corupția în sectorul public și în societate în general.
- **Deschiderea cetățenilor și a mediului de afaceri de a sesiza imediat actele de corupție și cele conexe corupției.** Majorarea numărului raportărilor actelor de corupție, ar oferi informație relevantă asupra faptului cât de deschis este publicul larg, de a raporta cazurile de corupție. Acest indicator este unul care ne oferă o perspectivă clară asupra încrederii cetățenilor în organele de drept. Cu cât vor exista mai multe raportări ale actelor de corupție, cu atât probabilitatea ca acestea să fie investigate și sancționate este mai mare, ceea ce s-ar solda cu reducerea riscurilor de corupție și diminuarea acestui fenomen în general. Totodată, acest indicator poate fi utilizat pentru a identifica domeniilor în care este necesară o mare

atenție și sporit efortul pentru a îmbunătăți transparența și integritatea și pentru a evalua impactul măsurilor de prevenire și combatere a corupției aplicate.

VI. ESTIMAREA COSTURILOR

69. Implementarea eficientă al Programului, în general, și a Planului de acțiuni, în particular, care reflectă toate acțiunile și măsurile ce urmează a fi întreprinse, este condiționată de o planificare financiară obiectivă, de o estimare corectă a costurilor acțiunilor și o identificare a surselor de finanțare, care vor fi acoperite din bugetul de stat, resurse oferite de către partenerii de dezvoltare, proiecte de asistență externă și alte mijloace financiare legale. Costurile activităților cu acoperire din bugetul de stat, cât și mijloacele financiare oferite de organizațiile internaționale, se vor realiza într-o manieră transparentă și ajustată anual, în funcție de disponibilul de mijloace prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective, potrivit priorităților și necesităților instituțiilor implementatoare.
70. Suportul partenerilor de dezvoltare în implementarea prezentului Program și a Planului de acțiuni este unul important și esențial, având în vedere resursele bugetare limitate, astfel că printr-un efort consolidat poate fi accelerată implementarea obiectivelor propuse și a activităților planificate.
71. Costurile acțiunilor propuse pentru realizarea Programului și Planul de acțiuni sunt estimate în valoare de circa _____, care vor fi din sursele bugetului de stat, cât și din accesarea asistenței externe din partea donatorilor și partenerilor de dezvoltare.
- Costurile ce țin de instruiți, transfer de cunoștințe, preluarea experienței, studii, cercetări, analize, din contul mijloacelor financiare ale bugetului de stat și cele alocate de finanțatori.

Tabelul 4

Costurile estimative pentru implementarea Programului

Nr. d/o	Obiective specifice	Costuri totale	Costuri pe ani (mii lei)				
			2024	2025	2026	2027	2028
1.1	Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate						
1.2.	Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional						

1.3.	Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public						
1.4.	Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral						
2.1.	Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției						
2.2.	Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție						
2.3.	Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție						
2.4.	Consolidarea integrității instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție						
2.5.	Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției						
3.1.	Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat						
3.2.	Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat						
3.3.	Eficientizarea mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat						
4.1	Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației						
4.2	Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și						

	a practicile ilegale de către cetățeni						
Raportare și implicare							
TOTAL							

VII. SURSA DE FINANȚARE

Implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru perioada 2024-2028, se va realiza inclusiv, prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare:

1) Programul „35 - Afaceri Interne”:

a) Subprogramul 3501 - Politici și management în domeniul afacerilor interne;

b) Subprogramul 3502 - Ordine și siguranță publică;

c) Subprogramul 3505 - Servicii de suport în domeniul afacerilor interne;

d) Subprogramul 3507 - Cercetări științifice aplicate în domeniul afacerilor interne;

2) Programul „40 - Justiția”;

3) Programul „43 – Sistemul.

VIII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

72. Implementarea cu succes a Programului național de integritate și anticorupție ar putea fi afectat de o serie de riscuri. În acest sens, sunt identificate un set de măsuri de remediere a riscurilor, menite să reducă impactul și probabilitatea nerealizării acțiunilor propuse:

Tabelul 5

Riscuri	Impact	Probabilitate	Soluție
Întârzieri în implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni.	Înalt	Înalt	Monitorizarea progresului activităților și revizuirea, în funcție de progres, pentru a asigura realizarea acțiunilor în termenul stabilit.
Lipsa unei metodologii clare de organizare și desfășurare a procesului de monitorizare/evaluare a acțiunilor Programului.	Înalt	Înalt	Elaborarea unei metodologii clare de monitorizare și evaluare, după caz tehnologizarea unor părți din proces, astfel încât, evaluarea indicatorilor să nu fie doar subiectivă și tehnică. Utilizarea în cadrul procesului de monitorizare și evaluare a indicatorilor setați în

			textul Program și în Planul de acțiuni anexat.
Întârzieri în promovarea unor proiecte de acte normative din cauza unor posibile divergențe între instituțiile implementatoare.	Înalt	Înalt	Crearea grupurilor comune interinstituționale de lucru și promovarea în comun a unor proiecte de acte normative. Stabilirea listei prioritare de acte normative pentru aprobarea de către Guvern și adoptarea de Parlament, în special celor care derivă din condiționalitățile Uniunii Europene de prevenire și combatere a corupției.
Capacitățile limitate de atragere a resurselor financiare externe necesare la implementarea acțiunilor Programului fără acoperire din buget și resursele financiare insuficiente pentru implementarea tuturor acțiunilor incluse în Planul de acțiuni al Programului.	Înalt	Înalt	Instruirea, implicarea personalului dedicat și aplicarea metodelor eficiente pentru atragerea fondurilor externe și asigurarea unui control rigid asupra realizării acestora, pentru acoperirea necesităților din Planul de acțiuni al Programului.
Rezistența din cadrul sistemului public la schimbare, la utilizarea noilor tehnologii informaționale, la asumarea unui rol mai pro-activ în realizarea competențelor funcționale.	Înalt	Înalt	Instruirea intensivă și constantă a personalului. Stabilirea caracterului obligatoriu al utilizării tehnologiilor informaționale pentru reprezentanții sectorului public. Schimbul de experiență cu alte state (prin organizarea unor vizite de studii, instruirii comune). Promovarea bazată pe merit a personalului care și-a asumat schimbările și care a atins rezultate vizibile în termen scurt și mediu în utilizarea tehnologiilor informaționale.
Percepția cvasi-generală din partea cetățenilor a lipsei de reacție sau a lipsei de performanță a autorităților responsabile de prevenirea și combaterea corupției.	Mediu	Înalt	Comunicarea pro-activă și promovarea intensă a rezultatelor, performanțelor autorităților responsabile într-un limbaj cât mai accesibil publicului.

			Organizarea evenimentelor de interacțiune cu cetățenii prin diverse campanii, inclusiv a evenimentelor neformale/informale.
Instabilitatea politică la nivel național poate genera o lipsă de continuitate în implementarea măsurilor strategice anticorupție.	Mediu	Mediu	Un program anticorupție nu este un instrument politic de moment, dar un angajament pe termen mediu, care este independent de evoluția și activitățile clasei politice. Combaterea corupției trebuie să rămână o prioritate pentru orice clasă politică.
Situația geopolitică regională și asigurarea securității naționale (risc extern).	Înalt	Mediu	Continuarea acțiuni de război pe teritoriul Ucrainei, afectează întreg teritoriu al Republicii Moldova (și cu certitudine localitățile din stânga Nistrului), provocând o insecuritate și instabilitate pentru funcționarea statului. Eliminarea sau remedierea acestui risc depășește capacitățile instituțiilor implementatoare a Programului. Diminuarea acestui risc este direct dependent de acțiunile globale centrate pe încheierea acțiunilor de război.

IX. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

73. Succesul prevenirii și combaterii fenomenului corupției se bazează pe acțiunile pro-active ale tuturor entităților publice de condamnare și reacție în vederea reprimării acestui fenomen. Astfel, pentru a garanta un management eficient antimită este necesară înțelegerea importanței integrității instituționale de către conducătorii entităților nemijlocit și de a acționa în această direcție, prin: evaluarea sistemică de implementare și respectare a politicilor de integritate reglementate în Legea integrității nr.82/2017, asigurarea unui mecanism eficient și sigur de raportare a avertizărilor de integritate reglementat și instituit la nivel de fiecare entitate, informarea sistematică a angajaților vis-a-vis de normele de etică și conduită profesională, asigurarea unui management intern transparent și respectarea principiului meritocrație în cadrul promovărilor în funcții publice etc. Respectarea tuturor cerințelor legale ce vizează integritatea instituțională trebuie să fie un obiectiv strategic inclus în Planurile de dezvoltare instituțională ale entităților publice. Acest fapt ar asigura o bună realizare a acțiunilor stabilite de către Programul Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028.

74. Entitățile publice responsabile de implementarea acțiunilor sunt specificate în Planul de acțiuni privind implementarea PNIA 2024-2028. Totodată, sunt încurajați reprezentanții mediului privat de a raporta asupra măsurilor implementate în Obiectivul General III al Programului, acest fapt va asigura o realizare a măsurilor strategice sectorială, echilibrată și eficientă.
75. La implementarea Programului vor contribui următoarele autorități/instituții:
- *Centrul Național Anticorupție,*
  - *Cancelaria de Stat,*
  - *Parlamentul,*
  - *Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție,*
  - *Instanțele judecătorești,*
  - *Consiliul Superior al Magistraturii,*
  - *Serviciul de Informare și Securitate,*
  - *Oficiul Avocatul Poporului,*
  - *Comisia Electorală Centrală,*
  - *Autoritatea Națională pentru Integritate,*
  - *I.P. „Agenția Guvernare Electronică”,*
  - *Agenția Proprietății Publice,*
  - *Agenția de Achiziții Publice,*
  - *Autoritățile administrației publice centrale și locale,*
  - *Organizațiile neguvernamentale și mediul asociativ,*
  - *Alte instituții, după caz.*

X. PROCEDURI DE RAPORTARE

76. Scopul monitorizării constă în urmărirea modului în care sunt implementate acțiunile planificate în Planul de acțiuni al PNIA, în vederea evaluării gradului de implementare și realizare a acțiunilor propuse și conformității acestora cu acțiunile planificate, de asemenea, un aspect important este evidențierea deficiențelor în realizarea acțiunilor cu înaintarea unor propuneri de remediere.
77. Subiecții responsabili de monitorizarea implementării PNIA 2024-2028 sunt:
- conducătorii entităților publice responsabile de realizarea Planului de acțiuni al PNIA 2024-2028,
  - Comisia securitate națională, apărare și ordine publică;
  - Grupul de monitorizare;
  - secretariatul grupului de monitorizare;
  - societatea civilă.
78. În procesul de implementare al PNIA, vor fi realizate următoarele proceduri de monitorizare și evaluare:
- Monitorizarea semestrială:** constituie un proces continuu care se va realiza la fiecare șase luni în decursul anilor 2024-2028. Acest proces de monitorizare va implica colectarea, analiza și

interpretarea datelor referitoare la progresul activităților Programului, cu scopul de a asigura conformitatea cu Planul de acțiuni și de a identifica eventualele abateri și deficiențe de realizare ale Programului. Raportul semestrial privind implementarea PNIA este întocmit de către secretariatul grupului de monitorizare și publicat pe site-ul oficial al Centrului Național Anticorupție. Raportul semestrial va prezenta un rezumat tabelar al progresului realizat și al deficiențelor identificate cu înaintarea unor propuneri de remediere.

La expirarea primului semestru al anului (finele lunii iunie) entitățile raportoare conform termenilor indicați în Planul de acțiuni vor fi solicitate de către grupul de monitorizare în formă scrisă sau electronic (în dependență de metoda de corespondență prestabilită între secretariatul grupului de monitorizare și entitatea raportoare) să prezinte (electronic/scrise) rapoartele privind implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni. Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redată în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune scadentă (inclusiv cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate).

Rapoartele privind implementarea Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, până la data de 20 a lunii următoare termenului scadent.

Monitorizarea anuală: constituie evaluarea acțiunilor cu raportare anuală și la termen și este materializat printr-un Raportul de monitorizare și evaluare privind implementarea PNIA. Raportul anual are un caracter analitic și constituie un document de referință pentru planificarea următorului an de implementare, cu includerea datelor privind implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni cu raportare anuală și la termen, precum și deficiențele înregistrate în procesul de realizare a acțiunilor scadente. Raportul anual privind implementarea PNIA (2024-2028) este întocmit de către secretariatul grupului de monitorizare și publicat pe site-ul oficial al Centrului Național Anticorupție.

La expirarea anului calendaristic (finele lunii decembrie) entitățile raportoare conform termenilor indicați în Planul de acțiuni vor fi solicitate de către grupul de monitorizare în formă scrisă sau electronic (în dependență de metoda de corespondență prestabilită între secretariatul grupului de monitorizare și entitatea raportoare) să prezinte (electronic/scrise) rapoartele privind implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni. Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redată în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune scadentă (inclusiv cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate).

Rapoartele anuale privind implementarea Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, până la data de 20 a lunii următoare termenului scadent.

Raportul de monitorizare și evaluare anuală are următoarea structură:

- 1) sumar executiv;
- 2) introducere;

- 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu indicatorii de monitorizare);
- 4) concluzii;
- 5) recomandări.

Evaluarea finală va fi realizată la terminarea perioadei de implementare a documentului de politici publice. Evaluarea finală este efectuată pentru a estima gradul de implementare a Programului național și a seta necesitățile și domeniile de abordare a viitorului document de politici anticorupție. Raportul final privind implementarea PNIA este întocmit de către secretariatul Grupului de Monitorizare și prezentat Grupului de Monitorizare spre aprobare. Raportul final este publicat pe site-ul oficial al Centrului Național Anticorupție, conform procedurii de raportare stabilite în cadrul monitorizării anuale.

Raportul de monitorizare și evaluare finală are următoarea structură:

- 1) sumar executiv (descrierea scopului și obiectivelor documentului de politici publice evaluat, rezultatele obținute în procesul de implementare, concluziile și recomandările principale);
- 2) introducere;
- 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu indicatorii de monitorizare și cei de impact);
- 4) concluzii;
- 5) recomandări.

79. Instituțiile implementatoare identificate în Planul de acțiuni, vor asigura reflectarea obiectivelor și a acțiunilor din Program în propriile planuri anuale de activitate, cu planificarea resurselor financiare pentru executarea acestora. În cadrul instituțiilor implementatoare va fi desemnate, prin ordin intern al conducătorilor, persoanele responsabile, care vor asigura furnizarea tuturor informațiilor necesare și prezentarea rapoartelor instituțiilor implementatoare privind gradul de implementare a Programului și a Planului de acțiuni. Numirea persoanelor responsabile va permite facilitarea comunicării instituțiilor implementatoare cu secretariatul grupului de monitorizare. Secretariatul grupului de monitorizare va întocmi și actualiza anual lista persoanelor responsabile privind raportarea acțiunilor din PNIA 2024-2028. În caz de modificare a persoanei responsabile, entitățile publice implementatoare sunt obligate să informeze secretariatul grupului de monitorizare, cu indicarea unei alte persoane responsabile și datele de contact ale acesteia.

80. Centrul Național Anticorupție asigură activitatea *Secretariatului Grupului de Monitorizare* (în continuare – Secretariatul) prin desemnarea acestei sarcini Serviciului politici anticorupție, subdiviziune din cadrul Centrului. Secretariatul coordonează procesul de colectare a informațiilor și a rapoartelor privind implementarea Programului de către instituțiile responsabile de implementarea acțiunilor, solicitând date, informații, analize sau alte categorii de date relevante pentru monitorizarea și evaluarea gradului de implementare al Programului. După caz, Centrul Național Anticorupție ca instituție coordonatoare responsabilă de realizarea și monitorizarea Programului, poate stabili un alt format de colectare și analiză a informațiilor

în vederea monitorizării și evaluării, care vor fi reflectate în rapoartele de monitorizare și evaluare al Programului.

81. Atribuțiile Secretariatului sunt următoarele: 1) ținerea evidenței membrilor Grupului de Monitorizare; 2) organizarea ședințelor Grupului de Monitorizare; 3) întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor și a dispozițiilor Grupului de Monitorizare; 4) solicitarea, colectarea, stocarea și sintetizarea informațiilor prezentate de instituțiile implementatoare; 5) elaborarea rapoartelor semestriale și anuale privind implementarea acțiunilor planificate pentru fiecare acțiune din Program și alte atribuții ce derivă din cele enumerate.
82. Entitățile publice prezintă la Secretariat, în scris și prin poșta electronică, informațiile necesare pentru monitorizarea și evaluarea progresului în implementarea acțiunilor planificate de care sunt responsabile, în termenele stabilite în planurile de acțiuni. Secretariatul va dezvolta și racorda platforma electronică de raportare a progresului, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât și celor care nu le dețin.
83. *Grupul de Monitorizare* al implementării Programului Național de Integritate și Anticorupție (2024-2028) constituie structura de bază care are drept scop examinarea și evaluarea informațiilor prezentate în procesul de raportare de către entitățile publice raportoare, la fel, este responsabil de aprobarea raportului anual privind monitorizarea și evaluarea al implementării Programului, precum și a raportului final. Membrii Grupului de monitorizare se întrunesc la necesitate, dar cel puțin odată în an pentru a examina progresele anuale a autorităților responsabile de implementare, precum și a deficiențelor înregistrate. La fel, Grupul de Monitorizare poate înainta propuneri și recomandări de remediere a deficiențelor înregistrate în procesul de implementare al Programului.
84. Membrii Grupului de Monitorizare sunt reprezentanți ai sectorului publice, sectorului justiției, societății civile și a sectorului privat. În cadrul primei ședințe a Grupului de Monitorizare se va alege președintele și vicepreședintele Grupului.
- Membrii Grupului de Monitorizare sunt:
- un membru al Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică;
  - Consilier al Președintelui Republicii Moldova în domeniul apărării și securității naționale;
  - Secretarul general al Guvernului, după caz o persoană delegată de către acesta;
  - Directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate;
  - Vicepreședinte al Autorității Naționale de Integritate;
  - Adjunct al Procurorului General;
  - un reprezentant al Consiliului Superior al Magistraturii;
  - Vicepreședinte al Comisiei Electorale Centrale;
  - Director adjunct al Centrului Național Anticorupție;
  - Secretarul de stat al Ministerului Justiției;
  - doi reprezentanți ai asociațiilor autorităților locale;
  - trei reprezentanți ai societății civile selectați de către Centrul Național Anticorupție;
  - câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie, al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova.

În caz de imposibilitate de reprezentare, conducerea entităților membre a Grupului de Monitorizare poate delega un alt reprezentant în componența Grupului.

85. **Comisia securitate națională, apărare și ordine publică** va reprezenta coordonarea generală a procesului de implementare al Programului și va asigura controlul parlamentar asupra activității entităților publice responsabile de realizarea acțiunilor ce le revin. Totodată, Comisia va delega un membru în cadrul Grupului de Monitorizare al Programului, care va asigura controlul parlamentar și va informa Comisia referitor la progresele și deficiențele de realizare a Programului.
86. Elaborarea unor rapoarte alternative de evaluare privind implementarea Programului de către organizațiile societății civile este încurajată. Rapoartele alternative pot oferi aprecieri calitative privind obiectivele atinse și măsurile realizate din Program și Planul de acțiuni, fiind susținute inclusiv prin sondajele de opinii vis-a-vis de fenomenul prevenirii și combaterii corupției și a percepției acestui fenomen la nivel național. Valoarea rapoartelor alternative este destul de mare în contextul în care societatea civilă este cea care veghează ca interesul cetățeanului să fie corect reflectat și integrat în politicile publice dezvoltate de autoritățile statului, contribuind la sporirea gradului de responsabilizare a acestora față de cetățean. În acest sens, pot fi organizate discuții publice cu reprezentanții societății civile și alți actori interesați de implementarea și provocările implementării documentului de politici.
87. Procedurile de raportare, monitorizare și evaluare a nivelului de realizare a Programului național nu vor implica gestionarea informațiilor atribuite la secret de stat. În scopul asigurării transparenței proceselor de implementare a prezentului Program, toate rapoartele de progres anuale, raportul alternativ și raportul final de evaluare și dispozițiile Grupului de Monitorizare vor fi publicate pe pagina web oficială a Centrului Național Anticorupție.

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru
anii 2024-2028

Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare (mii lei)	Sursa de finanțare	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile
1	2	3	4	5	6
OBIECTIVUL GENERAL 1. IMPLEMENTAREA STANDARDEROR DE INTEGRITATE ÎN CADRUL SECTORULUI PUBLIC					
Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în anul 2028, prin implementarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate					
1.1.1 Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională.	<p>Numărul de agenți publici angajați prin concurs de la alte entități publice;</p> <p>Numărul cazierelor de integritate solicitate de entitățile publice la angajare;</p> <p>Numărul de contestații depuse împotriva rezultatelor concursurilor organizate;</p> <p>Numărul de agenți publici angajați/reconfirmați în funcții ca urmare a verificării conform Legii nr.271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</p> <p>Numărul de certificate de integritate solicitate</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Serviciul Informații și Securitate</p> <p>Autoritatea Națională pentru Integritate</p>

	de către entitățile publice.				
1.1.2 Asigurarea procesului de instruire prin intermediul Platformei E-learning „Integritate și Anticorupție” și actualizarea cursului de instruire e-Learning.	Cursul modificat și funcțional Numărul de entități publice instruite Numărul de agenți publici instruiți	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Agencia de guvernare electronică Centrul Național Anticorupție Institutul de Administrare Publică
1.1.3. Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională.	Numărul conducătorilor și agenților publici instruiți (dezagregat pe gen); Numărul de solicitări de instruire cu privire la integritatea instituțională.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Periodic, la solicitare, cu raportare anuală	Centrul Național Anticorupție Institutul de Administrare Publică Institutul Național al Justiției
1.1.4 Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității.	Numărul de cazuri de incompatibilități și restricții în ierarhie identificate și soluționate în entitățile publice; Numărul de sesizări la Autoritatea Națională de Integritate cu privire la încălcarea regimului de incompatibilități și limitare a publicității; Numărul de persoane suspendate pentru asemenea încălcări.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice ai căror agenți publici sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale Autoritatea Națională de Integritate

1.1.5 Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale.	<p>Numărul de agenți publici angajați/numiți/cu mandatele validate pe parcursul anului și numărul de declarații depuse în momentul angajării/numirii /validării mandatului;</p> <p>Numărul total de agenți publici angajați/numiți/cu mandatele validate care activează în entitatea publică pe parcursul anului și numărul de declarații depuse anual;</p> <p>Numărul de agenți publici ale căror mandat/raporturi de muncă sau de serviciu au încetat pe parcursul anului și numărul de declarații depuse la încetarea mandatului/raporturilor de muncă sau de serviciu pe parcursul anului respectiv;</p> <p>Numărul actelor de constatare ale Autorității Naționale de Integritate privind existența averii nejustificate;</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	<p>Entitățile publice ai căror agenți publici sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale</p> <p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p>

	Numărul de dosare penale și contravenționale instrumentate privind încălcarea regimului declarării averilor și intereselor personale.				
1.1.6 Extinderea verificării inclusiv a cheltuielilor, a activelor virtuale și a activelor beneficiarilor efectivi.	<p>Politici și proceduri elaborate și aprobate;</p> <p>Interoperabilitatea între baze de date funcțională;</p> <p>Numărul de verificări extinse realizate.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	<p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Agencia de Guvernare Electronică</p>
1.1.7 Implementarea verificării automate a deplinătății declarațiilor averilor și intereselor personale astfel încât sistemul electronic să valideze formularul.	<p>Ghid/metodici pentru fiecare procedură elaborată și aprobată;</p> <p>Software dezvoltat și funcțional;</p> <p>Numărul de declarații depuse în format electronic și verificate automat.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	<p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Agencia de Guvernare Electronică</p>
1.1.8 Implementarea verificării bazate pe riscuri declarațiilor averilor și intereselor personale.	<p>Cadru normativ pentru verificarea bazată pe risc a declarațiilor averilor și intereselor personale elaborat și adoptat;</p> <p>Regulamentele privind efectuarea analizei de risc elaborate și aprobate;</p> <p>Software-ul pentru verificare bazată pe</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2025	<p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Agencia de Guvernare Electronică</p>

	risc dezvoltat și funcțional; Numărul de declarații a averilor și intereselor personale verificate folosind procesul automat de verificare bazată pe riscurile stabilite.				
1.1.9 Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului.	<p>Numărul conflictelor de interese declarate și soluționate în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul conflictelor de interese sesizate la ANI;</p> <p>Numărul actelor de constatare ale ANI cu privire la conflictele de interese;</p> <p>Numărul actelor juridice, adoptate în situații de conflict de interese, anulate în instanța de judecată la solicitarea ANI;</p> <p>Numărul de dosare contravenționale instrumentate privind conflictele de interese.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	<p>Entitățile publice ai căror angajați sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale</p> <p>Autoritatea Națională de Integritate</p>
1.1.10 Asigurarea respectării regimului cadourilor.	<p>Numărul cadourilor predate comisiilor de evidență și evaluare a cadourilor în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul și suma cadourilor răscumpărate în</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p>

	<p>cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul de cadouri inadmisibile, transmise agenției anticorupție și numărul de dosare penale și contravenționale instrumentate;</p> <p>Registrele de evidență a cadourilor actualizate și publicate pe paginile web ale entităților publice.</p>				
1.1.11 Modificarea cadrului legal ce reglementează regimul juridic al cadourilor, în partea ce vizează cadourile inadmisibile din Legea integrității nr.82/2017.	Act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I 2025	<p>Ministerul Justiției</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Parlament</p>
1.1.12 Asigurarea neadmiterii prin denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare.	<p>Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate, soluționate în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate la CNA și SIS;</p> <p>Registrele de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici elaborat/actualizat.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Parlament</p> <p>Serviciul de Informații și Securitate</p>

1.1.13	Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate.	<p>Numărul manifestărilor de corupție denunțate de către agenții publici conducătorilor entităților publice și agențiilor anticorupție;</p> <p>Numărul avertizărilor de integritate depuse în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul avertizărilor de integritate transmise la CNA;</p> <p>Numărul avertizorilor de integritate supuși protecției;</p> <p>Numărul angajatorilor atrași la răspundere conform art. 314/1 Cod contravențional pentru neasigurarea măsurilor de protecție a angajaților recunoscuți în calitate de avertizori de integritate.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p>
1.1.14	Instruirea agenților publici privind depunerea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor, precum și a agenților publici responsabili de gestionarea avertizărilor de	<p>Programe de instruire elaborate și aprobate;</p> <p>Numărul instruirilor tematice organizate;</p> <p>Numărul de agenți publici instruiți</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Oficiul Avocatul Poporului</p> <p>Entitățile publice (la</p>

integritate în entitățile publice.					nivel central și local de nivelul II)
1.1.15 Elaborarea și implementarea politicilor/ procedurilor pentru cooperarea inter-instituțională în examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția lor.	Grupul de lucru inter-instituțional pentru cooperare creat; Procedura internă de cooperarea inter-instituțională elaborată și aprobată.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	Centrul Național Anticorupție Oficiul Avocatul Poporului
1.1.16 Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție.	Registrele riscurilor, care includ și riscurile de corupție, elaborate/actualizate de către entitățile publice; Completarea registrului riscurilor de fraudă și corupție după incidentele de integritate din cadrul entităților publice.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)
1.1.17 Asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie.	Adoptarea/actualizarea codurilor de etică și deontologie pentru entitățile publice care nu au astfel de coduri; Planurile anuale de instruire, inclusiv de instruire continuă, aprobate; Numărul de instruiți și de agenți publici	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)

	instruiți cu privire la normele de etică și deontologie; Numărul de cazuri de încălcare a normelor de etică și deontologie, sancționate disciplinar.				
1.1.18 Adoptarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament.	Act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabil	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	Parlamentul
Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în anul 2028					
1.2.1 Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente, aflate sub control parlamentar (cel puțin: CNA, ANI, PG, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului).	Numărul de audieri desfășurate; Rapoartele anuale ale autorităților publicate pe paginile web a Parlamentului și ale autorităților publicate; Problemele identificate în rapoartele discutate în cadrul audierilor.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabil	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I 2024-2028	Parlamentul
1.2.2 Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină).	Numărul entităților publice care au elaborat și publicat instrucțiunile;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabil	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare semestrială a indicatorilor de progres	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)

1.2.3 Dezvoltarea/mentenanță a unei platforme digitale pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii.	Platforma digitală funcțională pe pagina web a Parlamentului; Numărul de accesări ale paginii web a Parlamentului după lansarea platformei digitale	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I 2025	Parlament
1.2.4 Asigurarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție, doar după definitivarea proiectelor în urma avizării.	Numărul de proiecte de acte normative (pasibile de expertiza anticorupție în condițiile Legii nr.82/2017) elaborate de către autoritățile publice centrale cu drept de inițiativă legislative/deputați din Parlament și supuse în prealabil acestei expertize.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție Parlament Cancelaria de Stat Entitățile publice
1.2.5 Întocmirea de sinteze ale obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative și publicarea acestora pe pagina web a Guvernului/Parlamentului.	Sintezele obiecțiilor incluse în rapoartele de expertiză anticorupție pe marginea proiectelor de acte normative publicate pe pagina web a Guvernului/Parlamentului.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea semestrială a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție Parlament Cancelaria de Stat Entitățile publice
1.2.6 Elaborarea unui studiu privind necesitatea instituirii funcției de „Consilier de integritate”, după	Studiu elaborat și publicat. După caz, proiect de act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2027	Centrul Național Anticorupție Ministerul Justiției

caz modificarea cadrului normativ.	După caz, funcția de „Consilier integritate” instituită.	or responsabili			Cancelaria de Stat
1.2.7 Elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de Lobby în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ.	Studiu elaborat și publicat După caz, proiect de act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabili	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2027	Centrul Național Anticorupție Ministerul Justiției Cancelaria de Stat
Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028					
1.3.1 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe.	Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată; Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată; Rapoartele entităților publice care au atras fonduri externe cu privire la rezultatul (performanța) obținut în urma acestei asistențe; Cartele de audit intern, planurile strategice și planurile anuale ale activității de audit, precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern aprobate de	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabili	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II) Ministerul Finanțelor Agenția Achiziții Publice Agenția Proprietăți Publice

	<p>către entitățile publice;</p> <p>Declarații de răspundere managerială, publicate pe paginile web ale entităților publice;</p> <p>Raportul anual (consolidat) privind controlul financiar public intern, prezentat Guvernului.</p>				
1.3.2 Dezvoltarea sistemului de achiziții publice prin eficientizarea și utilizarea sistemului electronic pentru întreg ciclul de achiziții (planificarea, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente).	<p>Sistem electronic de achiziții publice funcțional conform conceptului;</p> <p>% proceduri derulate și disponibile integral în sistem (de la planificare la management de contract inclusiv) total de proceduri.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2026	Agenția Achiziții Publice
1.3.3 Eficientizare procesului de achiziții publice prin reducerea costurilor de tranzacție și instituirea mecanismului de achiziții publice comune.	<p>Dezvoltarea mecanismului privind asocierea entităților publice contractante în vederea desfășurării procedurilor de achiziții publice comune;</p> <p>Elaborarea unui ghid de bune practici privind asocierea entităților publice în vederea desfășurării procedurilor de achiziții publice comune.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III 2025	Ministerul Finanțelor; Agenția Achiziții Publice

1.3.4 Instruirea a personalului implicat în procesul de achiziții publice (în special privind planificarea/pregătirea, inclusiv consultarea pieței, organizarea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice).	Număr de instruiți desfășurate; Număr de angajați instruiți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Perman ent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice; Ministerul Finanțelor; Agenția Achiziții Publice
1.3.5 Asigurarea funcționalității unităților de audit intern în entitățile publice	Număr de unități de audit funcționale; Număr de auditori interni.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Perman ent, cu verificarea anuală a indicatorilor de progres	Entitățile publice
Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral					
1.4.1 Implementarea cooperării/ raportării/ schimbul rapid intersectorial de informații între Comisia Electorală Centrală - Procuratura Anticorupție – Centrul Național Anticorupție- Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției) - Serviciul de Informații și Securitate referitor la finanțarea partidelor și combaterea fraudei electorale, în special în perioada electorală.	Concept pentru cooperarea rapidă elaborat și aprobat; Mecanisme de informare/ comunicare rapidă elaborate și aprobate de către participanți; Crearea grupurilor intersectoriale pentru comunicare rapidă în perioada electorală.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024 (ulterior , în perioadele electorale)	Comisia Electorală Centrală Procuratura Anticorupție Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Interne Serviciul de Informații și Securitate

1.4.2 Reglementarea finanțării partidelor politice de către terțe părți, inclusiv reglementarea implicării acestora în publicitatea electorală în mediul on-line.	Act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I 2025	Comisia Electorală Centrală Ministerul Justiției
1.4.3 Reglementarea publicității politice și a campaniilor electorale în mediul on-line (limite admise și stabilirea sancțiunilor)	Act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2025	Comisia Electorală Centrală Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție
1.4.4 Modificarea cadrului legal privind îmbunătățirea mecanismului de monitorizare a cheltuielilor reale ale partidelor politice și candidaților electorali.	Act normativ elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2025	Comisia Electorală Centrală Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție
1.4.5 Încurajarea dezvoltării platformelor on-line de finanțare/donație de către partidele politice în vederea transparentizării procesului de finanțare/donare în scopuri electorale	Numărul de platforme create.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2027	Comisia Electorală Centrală Partidele politice
1.4.6 Prezentarea către Parlament a raportului privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale	Raportul anual plasat pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților	Surse bugetare, Alte surse	Anual 1 iunie	Comisia Electorală Centrală Parlament

și/sau a grupurilor de inițiativă.		or responsabile			
OBIECTIVUL GENERAL 2. EFICIENTIZAREA MĂSURILOR DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CORUPȚIEI ȘI ASIGURAREA INEVITABILITĂȚII SANȚIONĂRII INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE					
Obiectivul specific 2.1 Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției până în anul 2028					
2.1.1 Sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea climatului de integritate prin creșterea graduală a numărului de entități publice evaluate anual	Numărul de entități publice supuse evaluării integrității instituționale în creștere; Factorii și riscurile de corupție identificați și înlăturați; Planuri de integritate aprobate și puse în implementare; Ponderea medie de acțiuni realizate din Planurile de integritate aprobate și puse în implementare	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție
2.1.2 Reglementarea normativă și dezvoltarea platformei „reLAWed”, prin asigurarea unei cooperări a entităților publice în procesul examinării semnalărilor primite prin intermediul platformei	Act normativ privind Conceptul tehnic elaborat și aprobat; Act normativ privind stabilirea procedurii și a modului de utilizare a platformei, elaborat și aprobat; Sistem informațional dezvoltat și funcțional; Ghid pentru entitățile publice privind examinarea	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție; Ministerul Justiției; Entitățile publice

	<p>semnalărilor raportate elaborat și aprobate;</p> <p>Numărul de semnalări raportate prin intermediul platformei;</p> <p>Numărul de demersuri înaintate entităților publice responsabile de examinarea semnalărilor remise prin intermediul platformei.</p>				
2.1.3 Dezvoltarea și racordarea sistemului informațional automatizat de raportare „e-Integritate instituțională”	Sistemului informațional „e-Integritate instituțională” racordat la noul Program, funcțional.	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Centrul Național Anticorupție
2.1.4 Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate în domeniul prevenirii corupției	<p>Act normativ privind majorarea efectivului-limită în cadrul CNA și ANI pe componenta de prevenire, adoptat;</p> <p>Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI;</p> <p>Creșterea numărului de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale;</p> <p>Creșterea numărului de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Parlament</p>

	proiectelor de acte normative.				
2.1.5 Asigurarea colaborării cu unitățile administrativ-teritoriale amalgamate în vederea consolidării integrității instituționale la nivel de unitate amalgamată	Numărul de unități amalgamate informate; Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție Congresul Autorităților Locale din Moldova Unitățile administrativ-teritoriale amalgamate
Obiectivul specific 2.2 Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție					
2.2.1 Consolidarea capacității instituționale, tehnice și operaționale a CNA și a PA în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional.	Act normativ privind majorarea statelor de personal pe componenta de combatere, adoptat; Alocarea resurselor financiare necesare; Asigurarea organelor responsabile de combaterea corupției și a Procuraturii Anticorupție cu personal suficient și calificat; Asigurarea cu tehnică/ resurse informaționale necesare; Asigurarea accesului la datele și sistemele informaționale necesare pentru buna desfășurare a acțiunilor de investigare a infracțiunilor de corupție.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție Parlament

2.2.2 Formarea și dezvoltarea competențelor ofițerilor de investigare și urmărire penală, a procurorilor prin formare profesională privind urmărirea penală a cazurilor de corupție.	Program de formare dezvoltat, aprobat; Numărul de instruiți organizate; Numărul persoanelor instruite.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu rapoarte semestriale a indicatorilor de progres	Institutul Național de Justiție Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.2.3 Stabilirea și menținerea unui cadru eficient și transparent de comunicare cu publicul în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție	Document de politici elaborat, aprobat și publicat; Plan de acțiuni aprobat și publicat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu rapoarte semestriale a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.2.4 Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executării hotărârilor de confiscare	Grup de lucru instituit; Propuneri formulate și agreate în cadrul grupului de lucru; Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților/instituțiilor responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2024	Parlamentul; Ministerul Justiției; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Serviciul Fiscal de Stat; Ministerul Finanțelor; Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.2.5 Îmbunătățirea cadrului legal în vederea consolidării	Proiect de modificare a cadrului normativ, adoptat.	În limitele bugetelor	Surse bugetare,	Trimestrul II 2024	Parlamentul;

capacităților autorităților/ instituțiilor responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale		aprobat ale autorităților or/ instituțiilor r responsabile	Alte surse		Centrul Național Anticorupție (ARBI); Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Fiscal de Stat; Serviciul Vamal
Obiectivul specific 2.3 Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026					
2.3.1 Instituirea instanțelor /completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției.	Instanță/ complete de judecată specializate funcționale; Mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, precum și criteriile de integritate și de salarizare sporite pentru acești judecători, elaborat și adoptat de Guvern și Parlament.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2024	Parlamentul Consiliul Superior al Magistraturii; Ministerul Justiției
2.3.2 Asigurarea instanțelor /completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției cu resurse	Buget aprobat și mijloace tehnice necesare, disponibile pentru activitatea instanțelor/ completelor de judecată.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2025	Consiliul Superior al Magistraturii Ministerul Finanțelor Parlamentul

umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile legale.		responsabile			
2.3.3 Elaborarea unui ghid de examinare a cauzelor de corupție de către judecători.	Ghid elaborat și aprobat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2025	Curtea Supremă de Justiție
2.3.4 Stabilirea și reglementarea mecanismului de monitorizare a persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public.	Crearea unui grup de lucru inter-instituțional (CNA/MJ/PG); Act normativ privind stabilirea procedurii de monitorizare elaborat și adoptat/aprobat; Mecanism de monitorizare a persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public, funcțional.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2024	Centrul Național Anticorupție; Ministerul Justiției Procuratura Generală Consiliul Superior al Magistraturii
2.3.5 Elaborarea mecanismului de reutilizarea socială a bunurilor confiscate.	Informații colectate, validate și transmise; Valoarea bunurilor confiscate și reutilizate în interes social; Analiză cu privire la oportunitatea alocării unui procent din valoarea totală confiscată anual unor proiecte de	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or instituțiilor responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2025	Ministerul Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat); Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și Protecției Sociale;

	prevenire a criminalității, precum și a utilizării, în beneficiul comunității, de către întreprinderile sociale sau organizațiile societății civile, a imobilelor confiscate, elaborată				Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești; Procuratura Generală; Agenția Proprietății Publice; Centrul Național Anticorupție (ARBI)
2.3.6 Fortificarea capacităților judecătorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției.	Programe de instruire, elaborat; Numărul instruirilor tematice organizate; Numărul de judecători instruiți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Institutul Național al Justiției Consiliul Superior al Magistraturii Ministerul Justiției
2.3.7 Dezvoltarea capacităților avocaților cu privire la asistența acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe corupției.	Programe de instruire, elaborat; Numărul instruirilor tematice organizate; Numărul de avocați instruiți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Institutul Național al Justiției Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat
2.3.8 Elaborarea unei analize strategice cu referire la practica judiciară privind aplicarea mecanismului de confiscare specială și	Analiză strategică și elaborată publicată.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I 2025	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală

confiscare extinsă, ca măsuri de siguranță.		responsabile			
2.3.9 Modificarea prevederilor Codului Penal în conformitate cu recomandările Curții Constituționale expuse în Hotărârile nr.22 din 27.06.2017, nr.33 din 07.12.2017, nr.22 din 01.10.2018, nr.24 din 17.10.2019 și nr.39 din 21.12.2021.	Cadru normativ modificat și adoptat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2025	Ministerul Justiției, Parlamentul RM, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție.
Obiectivul specific 2.4 Consolidarea integrității până în 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție					
2.4.1 Realizarea Managementul riscurilor instituționale de corupție în instanțele de judecată și implementarea măsurilor de atenuare a riscurilor de corupție aferente activității profesionale.	Numărul de riscuri identificate; Numărul de măsuri de intervenție; Registrul managementul riscurilor de corupție, publicat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2028	Instanțele de Judecată de toate nivelele Consiliul Superior al Magistraturii
2.4.2 Instruirea judecătorilor și procurorilor privind procedura de examinare a cauzelor cu implicarea avertizorilor de integritate.	Program de instruire elaborat și aprobat; Numărul de instruirii realizate; Numărul de persoane instruite.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Institutul Național al Justiției Consiliul Superior al Magistraturii Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.4.3 Întreprinderea acțiunilor în vederea fortificării	Ponderea demersurilor înaintate;	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare,	Trimestrul III 2024	Procuratura Generală; Procuratura Anticorupție;

mecanismului de aplicare a sechestrelor.	Creșterea cu 80% a ponderii sechestrelor aplicate și confirmate de evoluțiile ulterioare.	ale autorităților/instituțiilor responsabile	Alte surse		Centrul Național Anticorupție; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Fiscal de Stat; Serviciul Vamal
2.4.4 Elaborarea unui studiu privind practica judiciară pe cauzele de corupție și cele conexe corupției.	Studiu elaborat și publicat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III 2024	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală Curtea Supremă de Justiție
Obiectivul specific 2.5 Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției					
2.5.1 Consolidarea relațiilor de cooperare cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale, în vederea cultivării integrității, prevenirii și combaterii corupției, recuperării bunurilor infracționale.	Numărul de acorduri de colaborare încheiate; Numărul activităților/ evenimentelor organizate/la care s-a participat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.5.2 Eficientizarea schimbului de informații cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și	Echipe comune de investigații (JIT) constituite;	În limitele bugetelor aprobate ale	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a	Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție

<p>internaționale, în domeniul investigării actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție, faptelor coruptibile, inclusiv recuperării bunurilor infracționale.</p>	<p>Numărul solicitărilor recepționate/expediate/ răspunsurilor primite;</p> <p>Numărul întrevederilor/ vizitelor realizate;</p> <p>Accesul/conexiunea la canalele securizate pentru schimbul de informații;</p> <p>Solicitări recepționate /expediate prin intermediul acestora;</p> <p>Numărul de bunuri infracționale identificate și indisponibilizate în afara țării.</p>	<p>autorităților or responsabile</p>		<p>indicatorilor de progres</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene</p>
<p>2.5.3 Implementarea prevederilor tratatelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției.</p>	<p>Solicitări/chestionare recepționate/expediate;</p> <p>Rapoarte de evaluare/monitorizare examinate/elaborate/aprobate;</p> <p>Numărul de activități/evenimente la care s-a participat.</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile</p>	<p>Surse bugetare, Alte surse</p>	<p>Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Entitățile publice</p>
<p>2.5.4 Cooperarea și schimbul de informații privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile externe</p>	<p>Numărul de solicitări recepționate/expediate de la/către OLAF, EPPO, BEI;</p> <p>Numărul de controale și inspecții</p>	<p>În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or</p>	<p>Surse bugetare, Alte surse</p>	<p>Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție</p>

oferite de Uniunea Europeană, corupție și alte acte conexe, care pot prejudicia interesele financiare ale Uniunii Europene.	la fața locului efectuate; Numărul de reuniuni la care au participat reprezentanții autorităților/instituțiilor publice.	responsabile			Entitățile publice
<p align="center">OBIECTIVUL GENERAL</p> <p align="center">3.</p> <p align="center">CULTIVAREA INTEGRITĂȚII ȘI DIMINUAREA ACTELOR DE CORUPȚIE ÎN SECTORUL PRIVAT, INCLUSIV ÎN ENTITĂȚILE CU CAPITAL INTEGRAL ȘI MAJORITAR DE STAT</p>					
Obiectivul specific 3.1 Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat până în 2028					
3.1.1 Asigurarea prin intermediul organelor de conducere a implementării Codului de conduită pentru întreprinderile de stat și municipale și instruirea personalului	Numărul de întreprinderi de stat și municipale care au adoptat și publicat coduri de conduită; Numărul de angajați instruiți privind aplicarea codului.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I 2027	<p>Agencia Proprietăți Publice</p> <p>Entități cu capital integral sau majoritar de stat</p>
3.1.2 Elaborarea politicii de remunerare a organelor de conducere și control a întreprinderilor publice, inclusiv plata recompensei din profitul net înregistrat, a întreprinderii, care exclude orice influență politică sau a conducerii întreprinderii în redistribuirea profitului net	Politica de remunerare elaborată și aprobată; Numărul din întreprinderi publice care aplică politica de remunerare.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2025	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</p> <p>Agencia Proprietăți Publice</p> <p>Ministerul Justiției</p> <p>Entități cu capital integral sau majoritar de stat</p>

3.1.3 Dezvoltarea unei metodologii pentru evaluarea conformității cu legislația și standardele anticorupție și de bună guvernare corporativă, inclusiv Ghidurile OECD în întreprinderile de stat/municipale	<p>Analiză efectuată și constatări/recomandări formulate;</p> <p>Metodologie elaborată, aprobată și publicată.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2025	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</p> <p>Agenția Proprietăți Publice</p>
3.1.4 Elaborarea/actualizarea Registrului riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificați	<p>Registrul riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție elaborat, aprobat și plasat pe pagina web a întreprinderii;</p> <p>Numărul de întreprinderi care au aprobat și publicat Registrul riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	<p>Agenția Proprietăți Publice</p> <p>Entități cu capital integral sau majoritar de stat</p>
3.1.5 Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și Codului de guvernare corporativă a întreprinderilor publice.	<p>Raport anual al întreprinderii publice publicat (inclusiv situațiile financiare anuale);</p> <p>Informații privind componența organelor de conducere și control publicate;</p> <p>Raport al auditorului publicat; Plan de achiziție, proceduri de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor publicat (pentru întreprinderi</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	<p>Agenția Proprietăți Publice</p> <p>Entități cu capital integral sau majoritar de stat</p>

	de stat și municipale); Informații referitoare la executarea contractelor de achiziții publicate (pentru întreprinderi de stat și municipale); Tranzacții de proporții și tranzacții cu conflict de interese publicate.				
3.1.6 Modificarea cadrului legal privind aplicarea cerințelor legale statuate în Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, asupra întreprinderilor cu capital integral sau majoritar de stat.	Act normativ de modificare adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2025	Ministerul Finanțelor Agenția Achiziții Publice Parlament
Obiectivul specific 3.2 Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat până în anul 2028					
3.2.1 Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantuflej), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor.	Grup de lucru creat; Cadru normativ elaborat și adoptat;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2025	Ministerul Justiției Ministerul Economiei și Digitalizării Autoritatea Națională de Integritate Cancelaria de Stat
3.2.2 Consolidarea și promovarea standardelor de integritate prin	Concurs „Marca comercială a anului”, organizat;	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare,	Permanent, cu raportare anuală	Centrul Național Anticorupție

stabilirea unui sistem de premiere a integrității în sectorul privat.	Criterii de selectare revizuite și actualizate; Numărul de participanți la nominalizare.		Alte surse	a indicatorilor de progres	Camera de Comerț și Industrie Mediul privat
3.2.3 Încurajarea preluării de către companii a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001.	Nr de evenimente organizate Nr de participanți/companii, Numărul de companii care au preluat standardul internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție Mediul privat, inclusiv entitățile cu capital integral sau majoritar de stat Camera de Comerț și Industrie Agenția Proprietăți Publice
3.2.4 Efectuarea studiului privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ.	Studiul realizat și publicat; Numărul de recomandări înaintate și implementate; După caz, cadru normativ modificat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2026	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Avocatul Poporului
Obiectivul specific 3.3 Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat					
3.3.1 Evaluarea riscurilor de corupție în procedurile de examinare și alocare a subvențiilor și ajutoarelor de stat către sectorul privat.	Numărul de riscuri identificate. Plan de remediere a riscurilor aprobat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III 2025	Consiliul Concurenței Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Agenția de Intervenție și

					Plăți pentru Agricultură Centrul Național Anticorupție
3.3.2 Automatizarea și anonimizarea procesului de evaluare inițială a dosarelor de alocare a subvențiilor și ajutoarelor de stat.	Evaluarea mecanismului existent și a necesității de modificare a procesului de evaluare inițială; Proces de evaluare inițială automatizat și anonimizat; Ponderea dosarelor evaluate inițial printr-un proces automatizat și anonimizat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II 2028	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Consiliul Concurenței Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
3.3.3 Revizuirea și racordarea cadrului legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat.	Numărul de acte normative racordate la legislația Uniunii Europene.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III 2028	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Cancelaria de Stat
OBIECTIVUL GENERAL 4: CULTIVAREA INTOLERANȚEI FAȚĂ DE ACTELE DE CORUPȚIE ȘI ÎNCURAJAREA DENUNȚĂRII ACTELOR DE CORUPȚIE ȘI A PRACTICILOR ILEGALE					
Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a populației					
4.1.1 Sporirea gradului de educare, sensibilizare anticorupție și	Metode și instrumente utilizate în informare;	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2028	Centrul Național Anticorupție

promovare a integrității în rândul cetățenilor.	Numărul de evenimente realizate; Numărul de participanți.	de de	ale autorităților or responsabile			
4.1.2 Implicarea voluntarilor anticorupție a CNA în acțiunile de promovare a integrității și consolidare a intoleranței față de corupție.	Numărul de activități desfășurate; Numărul de persoane instruite; Numărul de voluntari implicați.	de de de	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție
4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a percepției și experienței corupției în diverse tipuri de prestare a serviciilor publice.	Numărul de evaluări, sondaje efectuate (dezagregat după serviciu și instituții/întreprinderi de stat și municipale); Rezultatele sondajelor sintetizate și publicate; Numărul de servicii care au arătat o percepție redusă a corupției; Numărul de servicii care au arătat o scădere a experienței corupției		În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV 2028	Entități publice care prestează servicii publice Organizații nonguvernamentale de profil
4.1.4 Campanii de informare și sensibilizare privind consolidarea integrității instituționale la nivel național.	Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.	de de	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție

Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni

4.2.1 Asigurarea funcționării platformei electronice Call Center pentru linia națională anticorupție, cu scopul de a optimiza recepționarea și evidența apelurilor.	Platforma electronică funcțională; Numărul de apeluri la linia națională anticorupție recepționate.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare semestrială a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție
4.2.2 Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate anticorupție în cadrul entităților publice.	Numărul de linii specializate anticorupție funcționale; Numărul de apeluri la linia națională anticorupție recepționate.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare semestrială a indicatorilor de progres	Entitățile publice Centrul Național Anticorupție
4.2.3 Dezvoltarea proiectelor de informare/sensibilizare/colaborare dedicată cetățenilor în vederea determinării acestora de a raporta actele de corupție și cele conexe corupției (cu evidențierea căilor și procedurilor legale de raportare).	Numărul de evenimente organizate; Numărul de participanți la evenimente.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților or responsabilile	Surse bugetare, Alte surse	Permanent, cu raportare semestrială a indicatorilor de progres	Centrul Național Anticorupție

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii de Parlament privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție (2024-2028) și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii (2024-2028)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Parlament privind aprobarea Programului Național de Integritate și Anticorupție (2024-2028) și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii (2024-2028) (în continuare – Program/PNIA) este înaintat ca inițiativă legislativă, fiind elaborat în colaborare cu Centrul Național Anticorupție.

2. Cauzele care au condiționat elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Elaborarea și promovarea proiectului hotărârii de Parlament este condiționată de necesitatea asigurării continuității politicilor de prevenire și combatere a corupției la nivel național. Actuala Strategie Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2023 (aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 și modificată prin Hotărârea Parlamentului nr.241 din 24.12.2021 privind modificarea Hotărârii Parlamentului nr.56/2017 pentru aprobarea Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020) își încheie acțiunile planificate și respectiv, începând cu anul 2024 nu există un alt document de politici anticorupție aplicabil la nivel național. Acest fapt a determinat elaborarea și promovarea prezentului Program, care a fost conceput în vederea consolidării sistemului național de prevenire și combatere a corupției, prin continuarea dezvoltării unei culturi a integrității în sistemul public și privat. În acest sens, se menționează că la conceptualizarea noului document de politici s-a ținut cont de progresele înregistrate, deficiențele de realizare, precum și acțiunile restante din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017-2023).

Elaborarea noului proiect de Program în domeniul integrității și anticorupție este determinată de necesitatea implementării, alinierii și respectării standardelor internaționale recunoscute de către Republica Moldova, precum Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31.10.2003 și semnată de Republica Moldova la 28.09.2004, ratificată prin Legea nr.158/2007, care prevede expres la cap.II art.5 că „Fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, politici de prevenire a corupției eficiente și coordonate care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate”. Prin urmare, implementarea politicilor anticorupție reprezintă un

standard declarat internațional necesare a fi implementat de toate statele semnatare, inclusiv și Republica Moldova.

Subsidiar, elaborarea și aprobarea prezentului proiect este condiționată de angajamentul privind implementarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 112/2014, la Titlul III „*Libertate, securitate și justiție*”, care prevede necesitatea întreprinderii unor importante reforme interne, inclusiv, prin asigurarea eficacității în lupta împotriva corupției, îndeosebi în vederea îmbunătățirii cooperării internaționale privind combaterea corupției, precum și a asigurării unei puneri în aplicare eficientă a instrumentelor juridice internaționale relevante, precum este și Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003.

Totodată, este important de remarcat faptul că în ultimii ani Republica Moldova se află într-un context geopolitic nou care implică mai multe provocări, riscuri dar și oportunități. În acest context, combaterea corupției și promovarea integrității în sectorul public și justiție devine o prioritate națională și o condiționalitate pentru Republica Moldova în raport cu partenerii de dezvoltare. Astfel, obiective și acțiuni privind combaterea corupției au fost trasate în mai multe documente strategice naționale, ele corelându-se reciproc pentru a asigura realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova vis-a-vis de comunitatea internațională și aspirațiile statului nostru. Lupta cu corupția reprezintă, inclusiv, o condiționalitate pentru deschiderea negocierilor cu Republica Moldova pentru aderarea la Uniunea Europeană, iar obiectivul dat a fost declarat drept o prioritate de interes național.

În acest sens, Guvernul Republicii Moldova pentru perioada curentă a declarat 20 de acțiuni guvernamentale ca fiind priorități naționale în vederea realizării Planului Național „Construim Moldova Europeană”, iar acestea înglobează și combaterea corupției, mai exact: confiscarea averilor dobândite ilegal (acțiunea 13), promovarea procurorilor și judecătorilor integri și profesioniști (acțiunea 15) și eliminarea corupției din instituțiile statului (acțiunea 19). Astfel, combaterea fenomenului corupție și stabilirea ordinii de drept reprezintă o prioritate națională recunoscută unanim de către autoritățile statului.

Totodată, reținem că aprobarea Programului reprezintă unul din angajamentele trasate în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.829/2023), care include pe segmentul: „Reforma Justiției și drepturi fundamentale” acțiunea nr.22 „elaborarea și aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028”. Acest fapt, determină consolidarea eforturilor comune ale entităților publice întru aprobarea unui document de politici echilibrat, asumat și în termen, cu accent pe domeniile prioritare stabilite la nivel național.

Mai mult decât atât, în anul 2022 Guvernul a aprobat un Plan individual de acțiuni al parteneriatului Republica Moldova – NATO pentru anii 2022-2023 (aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.26/2022), care stabilește un set de priorități și acțiuni ce au drept scop de a consolida cooperarea continuă cu NATO și cu partenerii NATO în combaterea noilor amenințări comune de securitate. Iar în acest

sens, Plan individual sus-menționat a stabilit mai multe măsuri de acțiuni, printre care „Consolidarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și spălării banilor”, ce includ următoarele măsuri: „consolidarea cadrului legislativ în domeniul integrității și combaterii corupției; asigurarea implementării prevederilor tratatelor și angajamentelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției, spălării banilor; întreprinderea măsurilor pentru consolidarea integrității în sectorul public și privat și elaborarea unui nou document de politici anticorupție 2022-2023”.

În acest context, se impune în mod imperios aprobarea proiectului Programului Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028 și a proiectului Planului de acțiuni anexă, iar obiectivele generale propuse în Program precum și acțiunile descrise în Plan au fost corelate cu direcțiile de politici stabilite în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, precum „Consolidarea integrității în sectorul public, asigurată prin cultivarea climatului de toleranță „zero” la corupție prin sporirea controlului asupra responsabilității, transparenței și rezistenței față de riscurile de corupție a agenților publici”, „Asigurarea profesionalismului, independenței și a integrității judecătorilor și procurorilor [...]”, „Promovarea integrității în sectorul privat, inclusiv prin facilitarea preluării de către companii [...] a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001”.

Într-o altă ordine de idei, remarcăm că la baza stabilirii obiectivelor generale și specifice al PNIA, precum și descrierea acțiunilor din Planul de acțiuni anexat la Program a stat o analiză complexă a priorităților naționale descrise în documentele de politici naționale, precum și a angajamentelor asumate de către statul nostru pe plan internațional.

În concluzie, aprobarea acestui proiect de Program va contribui la fortificarea capacitățile manageriale în cadrul entităților publice dar și a sectorului privat de a asigura un climat de integritate instituțional, precum și va îmbunătăți mecanismul de combatere și judecare a cazurilor de corupție, iar ca rezultat final va fi sporită încrederea cetățenilor în autoritățile publice, consolidând buna guvernare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Acest proiect nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și respectiv nu implică analiza gradului de compatibilitate.

4. Principalele prevederi din proiect

Amendamentele propuse au fost elaborate ca urmare a analizei documentelor de politici naționale în vigoare pentru a asigura o integrare justă a prezentului proiect în obiectivele strategice ale statului. Totodată, la baza reglementării mecanismului de elaborare, implementării, monitorizare și evaluare al Programului prenotat au stat prevederile Hotărârii de Guvern nr.386/2020 cu privire la

planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, care asigura o abordare uniformă a documentelor de politici la nivel național.

Astfel, proiectul de Program au drept scop *„diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat”*, acesta fiind atins prin setarea celor 4 obiectivele generale stabilite:

- **Obiectivul general 1** Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public;
- **Obiectivul general 2** Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție;
- **Obiectivul general 3** Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat;
- **Obiectivul general 4** Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.

Obiectivele generale propuse de proiect vor asigura alinierea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și vor contribui la realizarea în special al ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți, precum și a indicatorilor globali, cum ar fi: Reducerea semnificativă a fluxurilor financiare ilicite [...] consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate (ODD16.4); Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele lor (ODD16.5); Dezvoltarea unor instituții eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile (ODD16.6); Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile (ODD16.7); Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale (ODD16.10). Astfel, pornind de la ODD, obiectivele generale propuse în proiectul de Program au fost corelate cu direcțiile de politici stabilite în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, precum și cu cei 9 pași/angajamente spre deschiderea negocierilor de aderare cu Uniunea Europeană (4 dintre ele vizând domeniile de integritate și anticorupție), precum urmează : finalizarea etapelor esențiale ale reformei sistemului de justiție (angajamentul 1); îndeplinirea angajamentului de a combate corupția la toate nivelurile prin luarea de măsuri decisive în direcția unor anchete pro-active și eficiente (angajamentul 3); implementarea angajamentului de „dezoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții publice (angajamentul 4); consolidarea luptei împotriva criminalității organizate, pe baza unor evaluări detaliate ale amenințărilor, a unei cooperări sporite cu partenerii regionali ai UE și internaționali și a unei mai bune coordonări a autorităților de aplicare a legii, în special, instituirea un pachet legislativ privind recuperarea activelor și un cadru cuprinzător pentru combaterea criminalității financiare și a spălării banilor (angajamentul 5).

Obiectivul general 1 Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public poate fi atins prin realizarea acțiunilor în mod sectorial pe 4 direcții specifice:

- **Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice**, în calitate de obiectiv specific poate fi asigurat prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate stabilite prin Legea integrității nr.82/2017, precum și monitorizarea acestui mecanism de prevenire

în mod continuu. Obiectivul în cauză este derivat din SNIA 2017-2023 și reprezintă o continuitate a consolidării climatului de integritate instituțional. Se insistă pe continuarea promovării active a măsurilor de sporire a integrității publice deoarece, timpul a demonstrat că politicile de integritate sunt eficiente și disciplinează sistemul public, doar dacă este asigurată monitorizarea și implementarea acestora în mod continuu de către entitățile publice.

- **Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional.** Acest capitol conține măsuri privind asigurarea controlului Parlamentar, asigurarea transparenței în procesul de tragere la răspundere disciplinare a agenților publici; examinarea necesității stabilirii unor funcții în sistemul public care să acorde în mod constant consiliere în domeniul de integritate în cadrul entităților publice. O altă măsură propusă la acest obiectiv rezidă în examinarea necesității reglementării activității de lobby, cu angajarea modificării/adoptării unui cadru normativ. Se atenționează că aceasta este una din recomandările GRECO ce vizează integritatea Instituției Parlamentare, alături de necesitatea și importanța adoptării unui Cod de etică al deputaților (măsură care este reflectată de asemenea în Planul de acțiuni al Programului).

- **Gestionarea patrimoniului public în mod responsabil.** Constituie un obiectiv specific ce înglobează măsuri privind sporirea transparenței în procesul de administrare a patrimoniului public și eficientizarea procesului de efectuare a achizițiilor publice, acest domeniu fiind unul vulnerabil corupției.

- **Consolidarea climatului de integritate politică,** prin asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, eticii și integrității profesionale a persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică. În acest sens, stabilim că responsabilitatea pentru cultivarea integrității politice aparține concurenților electorali, partidelor politice și persoanelor care dețin funcții politice.

Obiectivul general 2 Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție își propune 5 direcții de abordare ce pot fi realizate prin acțiuni care au drept scop îmbunătățirea mecanismului de prevenire a corupției, precum și acțiuni destinate consolidării mecanismului de combatere a corupției. Măsurile propuse vin să susțină reformele și angajamentele în domeniul combaterii și prevenirii corupției asumate de către Republica Moldova, în special prin măsuri de:

- consolidare a capacităților operaționale și profesionale ale entităților responsabile de investigarea și desfășurarea urmăririi penale, precum și judecarea cazurilor de corupție.
- instituire a instanțelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției;
- sporire a măsurilor de prevenire a corupției;
- dezvoltare a cooperării inter-instituționale între entitățile responsabile de investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție;
- eficientizare a activității de recuperare, confiscare și reutilizare socială a bunurilor infracționale confiscate, în vederea eficientizării mecanismului de recuperare efectivă a bunurilor infracționale;

- dezvoltare continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.

Obiectivul general 3 Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat. Costurile corupției sunt extrem de mari în sectorul privat, afectând calitatea bunurilor și serviciilor furnizate populației, competitivitatea și regulile economiei de piață, procesul investițional și bugetul public național. Astfel, obiectivele specifice propuse la acest obiectiv general au fost întocmite reieșind necesitatea consolidării sistemului național de integritate pe latura mediului de afaceri, precum și din direcțiile de politici naționale statuate în Strategia națională de dezvoltare "Moldova Europeană 2030" și sunt următoarele:

- **Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.** Cu referire la activitatea entităților cu capital integral sau majoritar de stat (întreprinderile de stat și municipale) menționăm că în cadrul procedurilor de evaluare a riscurilor de corupție s-a constatat că acest sector este unul vulnerabil, cu un risc sporit de corupție și necompetitiv din cauza a mai multor factori: cadrul normativ defectuos și interpretabil, tergiversarea procesului de implementare a politicilor de integritate instituțională, deciziile neconforme ale fondatorilor etc. Astfel, Programul propune acțiuni de transparentizare a activității entităților cu capital integral sau majoritar de stat, sub aspect de transparență și bună guvernare corporativă.

- **Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat.** Acțiunile propuse la acest obiectiv specific vizează asigurarea eticii și transparenței în mediul de afaceri, prin: instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă și migrarea agenților publici în sectorul privat; încurajarea preluării de către companii a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001, precum și analiza oportunității instituirii în Republica Moldova a instituției Business Ombudsman care să asigure protecția businessului național.

- **Efficientizarea mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat/subvențiilor.** Obiectivul dat are drept scop transparentizarea mecanismului de acordare a ajutoarelor de stat și a subvențiilor pentru susținerea activității de întreprinzător. Necesitatea unei intervenții pe acest sector derivă din Strategia națională de dezvoltare "Moldova Europeană 2030" care stabilește drept una din direcții de intervenție *„Reducerea corupției în alocarea subvențiilor prin automatizarea și anonimizarea procesului de evaluare inițială a dosarelor (O1.1–O1.3, O7.1, O8.3)”*.

Obiectivul general 4 Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale. denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale. Educația și informarea constantă/adecvată reprezintă o latură importantă a dezvoltării spiritului intoleranței față de corupției și prevenirii fenomenului corupției în orice stat, iar Republica Moldova nu este o excepție. În acest sens, se impune dezvoltarea și promovarea unui set de măsuri care au drept scop cultivarea intoleranței în rândul populației față de fenomenul

corupției, precum și oferirea unor soluții în ceea ce privește mecanismele de denunțare a actelor de corupție. Astfel, ca fiecare cetățean să cunoască care sunt metodele de a denunța actele de corupție fie în mod deschis sau anonim (protejându-se identitatea). În acest sens, acțiunile au fost grupate în două direcții specifice:

- **Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației;**
- **Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni.**

Suplimentar, la acest capitol, se menționează că indicatori de impact care vor oferi o perspectivă în atingerea Obiectivului general 4 sunt: 1) creșterea procentuală a cetățenilor care declară că corupția nu este acceptabilă și se opună acestui fenomen, 2) creșterea numărului de denunțare a actelor de corupție și a celor conexe corupției.

Într-o altă ordine de idei, proiectul de Programul reglementează indicatorii de impact, riscurile de implementare, precum și procedura de raportare și evaluare al PNIA, care se va realiza pe mai multe etape: monitorizare semestrială, anuală, intermediară, la jumate de termen (care va constitui și o evaluare alternativă efectuată de către reprezentanții societății civile) și finală. Totodată, proiectul de Program încurajează elaborarea rapoartelor alternative de evaluare privind implementarea Programului de către organizațiile societății civile, aceasta oferind o transparență și obiectivitate în procesul monitorizării a gradului de implementare al Programului.

Responsabilitatea de monitorizare și evaluare a implementării acțiunilor din Planul de acțiuni al PNIA va aparține Grupului de Monitorizare care reprezintă o structură de bază creată în acest sens, din reprezentanții cu funcție de conducere din sectorul publice, din reprezentanții sectorului justiției, societății civile și a sectorului privat. Secretariatul Grupului de monitorizare va fi asigurat de către Centrul Național Anticorupție, care va asigura coordonarea și interacțiunea între subiecții implementatori, însă gradul de implementare și realizare al Programului va reprezenta un angajament și o asumare colectivă al tuturor subiecților incluși în Planul de acțiuni al Programului.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului necesită cheltuieli financiare. În acest sens, se menționează că implementarea eficientă al Programului, în general și a Planului de acțiuni, în special (care reflectă toate acțiunile și măsurile ce urmează a fi întreprinse) este condiționată de o planificare financiară obiectivă, de o estimare corectă a costurilor acțiunilor și o identificare a surselor financiare necesare. Costurile de finanțare a acțiunilor propuse în Planul de acțiuni al Programului vor fi acoperite din bugetul de stat, resurse oferite de către partenerii de dezvoltare, proiecte de asistență externă oferite de către organizațiile internaționale și alte mijloace financiare legale.

Costurile activităților cu acoperire din bugetul de stat, cât și mijloacele financiare oferite de donatori, se vor realiza în mod transparent și ajustat anual, în funcție de disponibilul de mijloace prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective, potrivit priorităților și necesităților instituțiilor implementatoare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Având în vedere că acest proiect este un document de politici și nu un act cu caracter normativ, nu este necesar operarea modificărilor în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de Program Național de Integritate și Anticorupție (2024-2028) a fost elaborat cu susținerea proiectului „Consolidarea Statului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și a Ministerului Federal German pentru Cooperare și Dezvoltare (BMZ), implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ). În cadrul proiectului sus-menționat au fost selectați 3 experți care au elaborat prima versiune al PNIA și a Planului de Acțiuni anexă. Acțiunile propuse în Planul de acțiuni au fost remise spre consultare cu entitățile publice responsabile de implementarea acestora (total consultate au fost 38 de entități publice conform Planului de acțiuni) astfel, demarând prima etapă de consultări publice (scrisoare nr.06/3/14711 din 21.09.2023). Consultarea acțiunilor din Plan a fost necesară pentru a asigura o viziune coordonată între entitățile publice asupra angajamentelor asumate în cadrul promovării și aprobării Programului, respectiv reieșind din recomandările înaintate de către entitățile publice consultate, obiectivele generale și specifice al proiectului de Program au fost revizuite (unele excluse, ca fiind premature, fie insuficient de argumentate). Drept urmare a recomandărilor parvenite de la autoritățile consultate, Centrul Național Anticorupție a întocmit sinteza propunerilor și obiecțiilor asupra acțiunilor din proiectul Planului de Acțiuni al PNIA. Actualmente, proiectul de Program în versiunea s-a completă însoțit de Planul de acțiuni modificat conform propunerilor și obiecțiilor înaintate, urmează să fie supus dezbaterilor publice conform cerințelor legale.

În scopul asigurării transparenței în procesul decizional proiectul de Program, proiectul Planului de acțiuni și nota informativă a fost publicat pe pagina oficială web a Centrului Național Anticorupție, www.cna.md

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul vizat nu se supune expertizei anticorupție în temeiul art.28 alin.(2) din Legea integrității nr.82/2017.

Carp Lilian Dumitru